

Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard

Jaarstukken 2017

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Bestuursverslag	01
Jaarrekening	
Grondslagen	34
Balans per 31 december 2017	39
Staat van baten en lasten over 2017	40
Kasstroomoverzicht	41
Vaste Activa	42
Vorraden en vorderingen	43
Effecten en liquide middelen	44
Eigen vermogen	45
Voorzieningen en langlopende schulden	46
Kortlopende schulden	47
Verantwoording subsidies	48
Opgave overheidsbijdragen	49
Opgave andere baten	50
Opgave van de lasten	51
Financieel baten en lasten	54
Overzicht verbonden partijen	55
WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sector	56
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	60
Bestemming van het resultaat	61
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	62
Overige gegevens	
Gebeurtenissen na balansdatum	63
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64
Bijlagen	
Gegevens over de rechtspersoon	68

Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard

Bestuursverslag 2017

Inhoudsopgave bestuursverslag Bommelerwijs 2017

- 1. Inleiding**
- 2. Organisatie**
 - 2.1 Inleiding
 - 2.2 Bestuursmodel
 - 2.3 Organisatiestructuur
 - 2.4 Scholen, directie en directeurenberaad
 - 2.5 Bestuur
 - 2.6 Operationeel overleg
 - 2.7 (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad
- 3. Communicatie**
 - 3.1 Inleiding
 - 3.2 Bestuursoverleg
 - 3.3 Directie-overleg
 - 3.4 Operationeel overleg
 - 3.5 Medezeggenschapsoverleg
 - 3.6 Externe overlegstructuren
- 4. Primair Onderwijs**
 - 4.1 Activiteiten
 - 4.2 Personeel en leerlingen
 - 4.3 Opbrengsten en resultaten
 - 4.4 Klachten
 - 4.5 Prestatiebox
- 5. Financieel beleid & financiële positie**
 - 5.1 Belangrijkste kenmerken gevoerd beleid
 - 5.2 Kengetallen
 - 5.3 Financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar
 - 5.4 Beleid en uitvoering t.a.v. beleggen en lenen
- 6. Continuïteit**
 - 6.1 Risicoparagraaf
 - 6.2 Continuïteitsparagraaf en meerjarenbegroting
 - 6.3 Prognoses ontwikkeling leerlingenaantal
 - 6.4 Interne risicobeheersings- en controlesysteem
 - 6.5 Verslag van het toezichthoudend bestuur
- 7. Actuele en toekomstige ontwikkelingen**
 - 7.1 Beleidsvorming 2017, toezichthoudend bestuur
 - 7.2 Brede Scholen
 - 7.3 Relevante ontwikkelingen voor de toekomst

1. INLEIDING

De doelstelling van de Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard (Bommelerwijs) en de onder haar bevoegd gezag vallende scholen, is het verzorgen van eigentijds en kwalitatief hoogstaand onderwijs. De mate waarin dit bereikt kan worden, is mede afhankelijk van personele, materiële en financiële condities en geldende wet- en regelgeving. Daarom wordt in dit bestuursverslag aangegeven hoe de Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard 'er voor staat' in brede zin.

Het bestuursverslag maakt integraal onderdeel uit van het jaarverslag en speelt, zeker in het licht van de horizontale verantwoording, een belangrijke rol binnen het totale jaarverslag. Het bestuur van Bommelerwijs volgt bij de inrichting van haar bestuursverslag de voorschriften die zijn neergelegd in RJ 660. Dit bestuursverslag bevat daarom informatie over de volgende onderwerpen:

- de organisatiestructuur;
- de communicatiestructuur;
- de personele bezetting;
- de huisvesting;
- de onderwijsprestaties;
- de hoofdlijnen van gevoerd beleid;
- ontwikkelingen in beleidsvorming;
- governance ontwikkelingen (interne beheersing en toezicht);
- de afhandeling van klachten;
- een toelichting op de financiële positie per balansdatum;
- het treasurybeleid;
- continuïteit.

2. ORGANISATIE

2.1 Inleiding

Het bestuur van de Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard (Bommelerwijs) faciliteert en bestuurt het katholiek primair onderwijs in de gemeente Maasdriel en in de gemeente Zaltbommel. Bommelerwijs is opgericht op 26 november 1998, na een besturenfusie van zes katholieke basisscholen in de Bommelerwaard. Bommelerwijs vormt sindsdien het bevoegd gezag van:

Naam	Plaats	Brinnr
Basisschool De Pollenhof	Hedel	03PX
Basisschool De Schakel	Ammerzoden	04XC
Mgr. Zwijsenschool	Kerkdriel	06KV
Deken Wehmeijerschool	Velddriel	03RT
Sint Odradaschool	Alem	08MR
Franciscusschool	Zaltbommel	03VR

Bommelerwijs wil, mede vanuit de katholieke levensbeschouwing, een basis leggen voor de toekomstige ontwikkeling van de aan haar toevertrouwde kinderen. Bommelerwijs wil daartoe een professionele, slagvaardige en lerende organisatie zijn, die als onderdeel van de maatschappij, op financieel gezonde wijze, binnen goed werkgeverschap, onderwijs op maat realiseert voor alle kinderen binnen haar scholen.

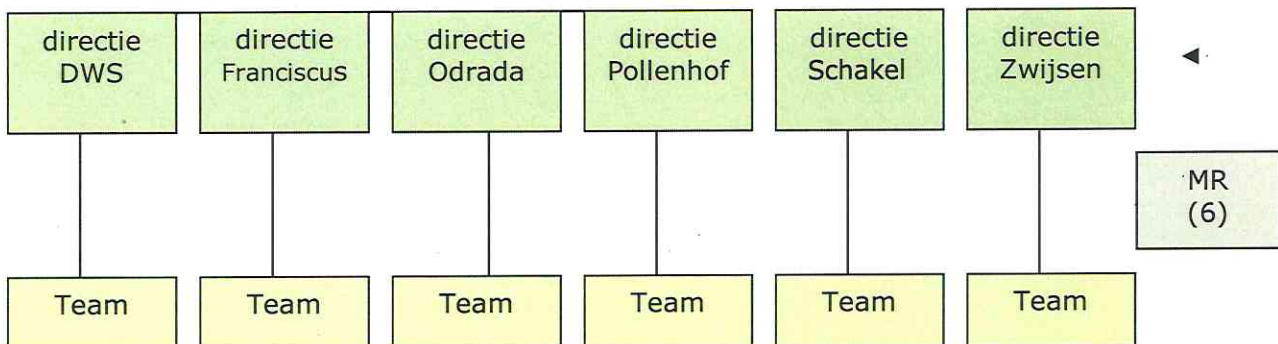
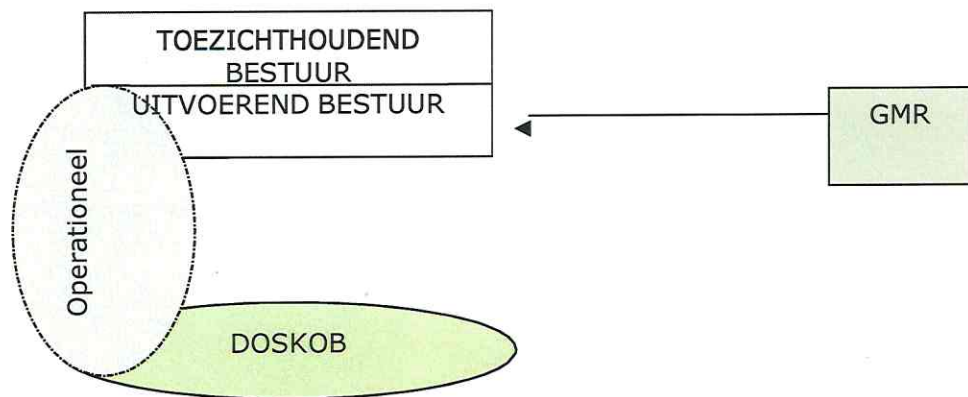
2.2 Bestuursmodel

Het bestuur van Bommelerwijs vormt als hoogste bestuursorgaan het bevoegd gezag van de bij de stichting aangesloten scholen. Binnen het bestuur is een functionele scheiding aangebracht tussen bestuur en intern toezicht, door onderscheid te maken tussen bestuurders met een toezichthoudende taak en bestuurders met een uitvoerende taak. Bommelerwijs streeft naar een professionele aansturing van de organisatie door professioneel management, waarbij het uitvoerend bestuur stuurt in een voorwaardenscheppende, beleidsvoorbereidende en beleidsvormende bestuursstijl. Het algemeen bestuur (in het vervolg toezichthoudend bestuur) houdt integraal toezicht op het beleid van het uitvoerend bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Bommelerwijs. De individuele scholen zijn als zelfstandige eenheden binnen de organisatie vrij in de invulling van het beleid op schoolniveau, binnen vooraf door het uitvoerend bestuur vastgestelde kaders en school overstijgende beleidsbesluiten.

2.3 Organisatiestructuur

De bestuursstructuur van Bommelerwijs kenmerkt zich door een intensieve samenwerking tussen de bestuurders en de directieleden van de scholen. Het operationeel overleg vormt een verbinding tussen het uitvoerend bestuur enerzijds en de schooldirecteuren, verenigd in het DOSKOB, anderzijds. Daarnaast zijn de uitvoerend bestuurders waar nodig ook een rechtstreeks aanspreekpunt voor de scholen.

De structuur van de organisatie kan als volgt schematisch worden weergegeven:

De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren binnen de organisatie zijn vastgelegd in verschillende wetten, de statuten van Bommelerwijs, het Toezichtkader, het Bestuursreglement, het Managementstatuut en verschillende andere interne beleidsnotities.

2.4 Scholen, directie en directeurenberaad

School specifiek beleid wordt op de scholen gevormd door directie en team, binnen door het (uitvoerend) bestuur vastgestelde kaders. Iedere school binnen Bommelerwijs beschikt over een eigen directeur die integraal verantwoordelijk is voor alle schoolse zaken. In 2017 werd de directie op de zes scholen binnen Bommelerwijs gevoerd door:

School	Directeur
Basisschool De Pollenhof	Mevr. M.E. (Mariëlle) Wirth-van der Grift
Basisschool De Schakel	De heer F.P. (Frank) van Alphen
Mgr. Zwijsenschool	De heer R.T (Ruud) van Osch
Deken Wehmeijerschool	De heer J.J.T.M. (John) Leijdekkers
Sint Odradaschool	Mevr. M.T. (Riet) Hooijmans-Sars (tot 01.08.2017)
Sint Odradaschool	Mevr. F. Jonkman-Stelstra (vanaf 01.08.2017)
Franciscusschool	De heer M.C. (Martijn) van Woerkom (tot 01.08.2017)
Franciscusschool	Mevr. M.E.N. Dierick (vanaf 01.08.2017)

De directeuren van de individuele scholen vormen gezamenlijk het DOSKOB. Het DOSKOB vervult de rol van beleidsvoorbereider en beleidsuitvoerder ten aanzien van school overstijgende zaken. Het DOSKOB staat onder leiding van een voorzitter (één van de directeuren). In 2017 was de heer J.J.T.M. Leijdekkers voorzitter van het DOSKOB.

2.5 Bestuur

Het bestuur van Bommelerwijs vormt als hoogste bestuursorgaan het bevoegd gezag van de bij de stichting aangesloten scholen. Binnen het bestuur van Bommelerwijs bestaat onderscheid tussen een toezichthoudend bestuur en een uitvoerend bestuur. Het uitvoerend bestuur vertegenwoordigt de stichting en treedt zowel intern als extern op als (gedelegeerd) bestuurder, bepaalt de algemene beleidskaders, neemt formeel de besluiten en mandateert uitvoerende werkzaamheden aan leden van het operationeel overleg en/of leden van het DOSKOB. Het toezichthoudend bestuur houdt integraal toezicht op het beleid van het uitvoerend bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Bommelerwijs, staat het uitvoerend bestuur met advies terzijde en neemt die besluiten die statutair aan het toezichthoudend bestuur zijn toegewezen. Het toezichthoudend bestuur en het uitvoerend bestuur handelen daarbij in overeenstemming met de principes van de Code Goed Bestuur en de afspraken die zijn vastgelegd in het Bestuursreglement en het Toezichtkader. Het toezichthoudend bestuur ziet toe op naleving door het bestuur van alle wettelijke bepalingen, de rechtmatige verwerving en doelmatige bestemming van de middelen. Tevens benoemt het toezichthoudend bestuur jaarlijks de accountant. Het toezichthoudend bestuur en het uitvoerend bestuur evalueren jaarlijks ieder hun eigen functioneren alsmede de onderlinge verhouding.

Tussen iedere individuele school en het (uitvoerend) bestuur bestaat een rechtstreekse lijn. Het (uitvoerend) bestuur pleegt regelmatig overleg met de directeur om de lopende zaken binnen de school te bespreken en deze te toetsen aan de door het bestuur vastgestelde kaders. Het uitvoerend bestuur vormt het eerste aanspreekpunt voor de directeur en de overige geledingen van de betreffende school.

Het bestuur van Bommelerwijs bestond in 2017 uit de volgende zeven leden:

Naam	Functie
De heer A.E. (Rob) Blatter	Uitvoerend bestuurder
De heer P.A.M. (Paul) Ariaans	Uitvoerend bestuurder
De heer W.J.A.M. (Willem) Klavers	Toezichthoudend bestuurder/voorzitter
De heer H.C.M. (Harry) Barendse	Toezichthoudend bestuurder/vice voorzitter (tot 01.08.2017)
Mevrouw A.M. (Anne) van den Berg-Mans	Toezichthoudend bestuurder/vice voorzitter (vanaf 01.08.2017)
De heer C.J.A. (Kees) van Velthoven	Toezichthoudend bestuurder
De heer L.H.J. (Leon) Verlouw	Toezichthoudend bestuurder
Mevrouw E.H. (Lisa) Schouten	Toezichthoudend bestuurder (vanaf 01.08.2017)

Uitvoerend bestuurders worden in principe, conform de cao PO, regulier benoemd. Op dit moment geldt voor beide uitvoerend bestuurders een overgangsregeling i.v.m. hun benoeming in het verleden op basis van een overeenkomst van opdracht.

Leden van het toezichthoudend bestuur hebben zitting voor een periode van vier jaar en zijn ten hoogste tweemaal achtereenvolgend herbenoembaar.

Leden van het toezichthoudend bestuur treden volgens een door het bestuur opgesteld rooster af. Aangezien de opbouw van de zittingstermijnen zou leiden tot een vertrek van teveel leden van het toezichthoudend bestuur binnen een zelfde jaar is er in 2017 besloten om ten behoeve van de stabiliteit en continuïteit in enkele gevallen van de maximale zittingstermijn af te wijken en een evenwichtig rooster van aftreden vast te stellen.

Het bestuur wordt bij beleidsvorming, beleidsuitvoering en beleidstoetsing vanuit het bestuurskantoor ondersteund door een bestuurssecretaris. In 2017 werd de functie van bestuursondersteuner vervuld door mevrouw I. Joppe-de Lange.

2.6 Operationeel Overleg

Om de slagvaardigheid van de gehele organisatie te vergroten en de lijnen kort te houden wordt operationeel overleg gevoerd. Het operationeel overleg bestaat uit vijf leden. De leden van het operationeel overleg zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de planning en controle van alle processen die te maken hebben met de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden. De leden van het operationeel overleg vormen voor bestuurszaken en stichtingsmanagement het eerste aanspreekpunt voor de interne organisatie en voor de buitenwereld.

Het operationeel overleg van Bommelerwijs bestond in 2017 uit de volgende vijf leden:

Naam	Functie
De heer A. E. (Rob) Blatter	Uitvoerend bestuurder
De heer P.A.M. (Paul) Ariaans	Uitvoerend bestuurder
De heer J.J.T.M. (John) Leijdekkers	Voorzitter DOSKOB
Mevr. I. (Ina) Joppe-de Lange	Secretaris bestuur

2.7 (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad

In het belang van het goed functioneren van de scholen is aan elke school een medezeggenschapsraad verbonden. De medezeggenschapsraad van een school bestaat uit leden die uit en door het personeel worden gekozen en leden die uit en door de ouders worden gekozen. De medezeggenschapsraad is gesprekspartner van de schooldirectie, voor schoolse aangelegenheden.

Ten aanzien van onderwerpen die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen binnen Bommelerwijs of voor een meerderheid van die scholen, vormt de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad de gesprekspartner van het uitvoerend bestuur. In deze gemeenschappelijke medezeggenschapsraad is elke individuele medezeggenschapsraad vertegenwoordigd.

Gedurende het jaar 2017 maakten de volgende personeelsleden en ouders deel uit van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad:

Naam	Functie
De heer P. (Peter) Christophe	Secretaris GMR, Leerkracht Mgr. Zwijsenschool (tot 1.8)
De heer T. (Theo) van Straten	Leerkracht Mgr. Zwijsenschool (va 1.8)
De heer C. (Cees) van Deursen	Leerkracht Franciscusschool
Mevrouw C. (Conny) Piels	Secretaris GMR, Leerkracht Deken Wehmeijerschool (va 1.8)
Mevrouw J. (Yetta) van den Oord-Terlouw	Leerkracht Basisschool De Pollenhof
Mevrouw J (Jacqueline) Piels	Leerkracht Sint Odradaschool
Mevrouw N. (Nicole) van Raaij	Leerkracht Basisschool De Schakel
Mevrouw J. (Jacomien) Dorst	Ouder Franciscusschool
Mevrouw A. (Angelique) Hendriks	Ouder Basisschool De Pollenhof
De heer J. (Jeroen) van Heel	Ouder Sint Odradaschool
De heer T. (Tonnie) van Strien	Ouder Mgr. Zwijsenschool (tot 1.8)
De heer R. (Roeland) Reek	Ouder Mgr. Zwijsenschool (va 1.8)
De heer G. (Gerjo) Verhoeven	Ouder Deken Wehmeijerschool
Mevrouw K. (Kim) Abugewa	Ouder Basisschool De Schakel

3. COMMUNICATIE

3.1 Inleiding

Het bestuur van Bommelerwijs hecht aan een open interne communicatiestructuur met korte lijnen. Dit betekent dat uitvoerend bestuurders, directeuren en/of leden van het operationeel overleg, deelnemen aan een aantal interne overlegstructuren.

De bij Bommelerwijs aangesloten scholen nemen als onderdeel van de maatschappij elk hun eigen plaats in binnen de gemeenschap. Daarom participeren directeuren, uitvoerend bestuurders en leden van het operationeel overleg ook in verschillende externe netwerken en overlegstructuren.

In het hierna volgende wordt eerst ingegaan op de interne communicatievormen. Daarna wordt in onderdeel 3.6 aandacht besteed aan de verschillende externe overlegstructuren waarin door of namens Bommelerwijs wordt geparticipeerd.

3.2 Bestuursoverleg

Sinds 1 augustus 2011 bestaat een scheiding tussen uitvoerend bestuur en toezichthoudend bestuur. Tijdens de vergadering van het uitvoerend bestuur wordt beleid vastgesteld en worden besluiten genomen over onderwerpen op het gebied van personeel, financiën en huisvesting (in brede zin). Deze vergaderingen vonden in 2017 plaats op 1 februari, 22 februari, 30 maart, 20 april, 23 mei, 7 juni, 12 juli, 9 september, 27 september, 26 oktober, 22 november en 13 december. Op 13 juli heeft het uitvoerend bestuur samen met de leden van het operationeel overleg haar eigen functioneren geëvalueerd.

Het uitvoerend en toezichthoudend bestuur van Bommelerwijs komen gedurende het schooljaar plenair bijeen in een gezamenlijke bestuursvergadering. Tijdens deze vergadering worden alle scholen, de stand van zaken van beleidsontwikkeling en de verantwoording besproken. Tevens neemt het toezichthoudend bestuur in deze vergadering de besluiten die op grond van het toezichtkader zijn voorbehouden aan het toezichthoudend bestuur. De gezamenlijke vergaderingen van het uitvoerend en toezichthoudend bestuur vonden in 2017 plaats op 7 februari, 18 april, 13 juni, 5 september, 24 oktober en 19 december.

Van iedere bestuursvergadering is een verslag opgesteld, dat na goedkeuring door het bestuur is vastgesteld.

Het uitvoerend bestuur heeft alle scholen bezocht in het kader van reguliere schoolbezoeken. Daarnaast heeft overleg plaatsgevonden tussen het uitvoerend bestuur, de schooldirectie, de MR en het team, zo vaak als het uitvoerend bestuur en/of de betreffende geleding dat wenste.

3.3 Directie-overleg

De directeuren voeren onderling overleg in het directeurenberaad (DOSKOB). Tijdens dit overleg worden lopende zaken besproken en vindt afstemming van standpunten over beleidsmatige en financiële zaken plaats. Van elke bijeenkomst is een verslag opgesteld, dat na goedkeuring door het directeurenberaad is vastgesteld.

In 2017 heeft een directeurenberaad plaatsgevonden op 10 januari, 21 februari, 4 april, 1 juni, 29 juni, 14 september, 12 oktober en 30 november. Op 2 juni heeft een gezamenlijke evaluatie van het uitvoerend bestuur en het DOSKOB plaatsgevonden.

3.4 Operationeel overleg

Het uitvoerend bestuur, de voorzitter van het DOSKOB en de bestuurssecretaris komen in beginsel twee-/driewekelijks bijeen in een operationeel overleg. Het operationeel overleg zorgt voor (de voorbereiding van) beleidsontwikkeling en de voorbereiding van bestuursbesluiten voor de gehele organisatie.

3.5 Medezeggenschapsoverleg

Op schoolniveau vindt op grond van de Wet Medezeggenschap Scholen overleg plaats tussen de schooldirectie en de lokale medezeggenschapsraad. Wanneer echter sprake is van bovenschoolse zaken, worden deze behandeld door de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad komt gedurende het schooljaar tenminste zes maal bijeen. In 2017 hebben deze vergaderingen plaatsgevonden op 31 januari, 20 maart, 15 mei, 26 juni, 25 september en 14 november. Tijdens haar vergaderingen heeft de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad onder andere de aan haar voorgelegde concepten voor beleidsnotities besproken en van een advies voorzien.

Daarnaast heeft de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad een aantal onderwerpen rond actuele ontwikkelingen behandeld en haar visie aan het bestuur meegedeeld.

Voorafgaand aan elke vergadering van de GMR vindt er een vooroverleg plaats met een vertegenwoordiging van de GMR en het uitvoerend bestuur. Indien de GMR onderwerpen heeft waarbij zij graag de inbreng hebben van een van de leden van het uitvoerend bestuur, dan wordt het betreffende bestuurslid uitgenodigd voor(een deel van) de GMR vergadering.

Twee keer per jaar vindt er, voorafgaand aan een reguliere GMR vergadering, een overleg plaats van de GMR met leden van het Toezichthoudend Bestuur. De data in 2017 waren 15 mei en 14 november.

3.6 Externe overlegstructuren

Bommelerwijs participeert in verschillende externe overlegstructuren. In 2017 is onder andere deelgenomen aan overleg met de volgende instanties:

- Samenwerkingsverband De Meierij PO
Alle onder het bevoegd gezag van Bommelerwijs vallende scholen zijn aangesloten bij het Samenwerkingsverband De Meierij PO. Een lid van het uitvoerend bestuur neemt deel aan de bestuursbijeenkomsten van het SWV en aan de regiegroep van de afdeling Noord van het SWV.
- Directie Overleg Maasdriel
Drie keer per jaar vergaderen alle directeuren van de elf basisscholen uit de gemeente

Maasdriel over zowel praktische als beleidsmatige keuzes die gemeente-breed gemaakt moeten en kunnen worden. De gemeente laat zich in dat overleg vertegenwoordigen door de ambtenaar onderwijs/leerplicht en de ambtenaar welzijn/onderwijs.

- Gemeente Maasdriel / Gemeente Zaltbommel

Zowel de gemeente Maasdriel als de gemeente Zaltbommel voert periodiek overleg met vertegenwoordigers van het basisonderwijs over onderwerpen uit de lokale onderwijsagenda.

In Maasdriel nemen de voorzitter van het DOSKOB en in voorkomende gevallen een uitvoerend bestuurder deel aan het Op Overeenstemming Gerichte Overleg. Indien wenselijk participeren ook andere directeuren uit Maasdriel in dit overleg. In Zaltbommel participeert de directeur in het Breed Bestuurlijk Overleg. Indien de agenda daartoe aanleiding geeft wordt dit BBO tevens bijgewoond door een uitvoerend bestuurder.

- Peuterspeelzalen Zaltbommel (PSZ) en Maasdriel (SPM)

De invoering van de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk per 1 januari 2018 heeft ertoe geleid dat de peuterspeelzaal in de Franciscusschool te Zaltbommel is overgedragen aan de kinderopvangorganisatie Kanteel en het peuterexperiment op de Odradaschool in Alem aan de Stichting Peuterspeelzalen Maasdriel.

Op initiatief van de gemeente Maasdriel is er een nauwere samenwerking tot stand gekomen tussen de bij de VVE betrokken partijen in die gemeente.

- Inspectie van het Onderwijs

In het jaar 2017 zijn er geen onderzoeken door de Inspectie van Onderwijs uitgevoerd bij (de scholen van) Bommelerwijs. Het onderzoek in het najaar van 2016 liep vooruit op het vernieuwde onderzoekskader 2017. In dit kader wordt geregeld dat elk bestuur van scholen in Nederland minstens één keer in de vier jaar wordt onderzocht door de onderwijsinspectie.

Tijdens dit onderzoek is onderzocht of het bestuur zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of Bommelerwijs over voldoende geld beschikt om goed onderwijs te verzorgen. Daarom zijn er gesprekken gevoerd met het bestuur, met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad, de toezichthouder en directeuren. Verder heeft de inspectie bij twee scholen, De Schakel en St. Odrada verificatieonderzoeken uitgevoerd. Op basis van het onderzoek heeft de inspectie haar vertrouwen in het bestuur uitgesproken. Dat betekent dat ze Bommelerwijs opnemen in de reguliere planning en dat waarschijnlijk over drie jaar opnieuw een onderzoek zal worden uitgevoerd. De aanbevelingen en opmerkingen in het inspectierapport zijn meegenomen in de totstandkoming van het Strategisch Beleidsplan 2018-2021 in het voorjaar van 2017

- PO Raad

Bommelerwijs is lid van de PO-Raad, die Bommelerwijs gevraagd en ongevraagd van advies voorziet met betrekking tot CAO-gerelateerde onderwerpen.

- Verus

Leden van het uitvoerend bestuur en van het operationeel overleg nemen regelmatig deel aan door Verus georganiseerde netwerkbijeenkomsten en congressen. Tijdens deze bijeenkomsten worden beleidsmatige en beheersmatige onderwerpen besproken.

- Driessen HRM

Met Driessen HRM wordt jaarlijks een contract afgesloten voor wat betreft de personele administratie; de financiële administratie wordt in eigen beheer gedaan.

- Overleg voortgezet onderwijs (POVO)

Het primair onderwijs in de gemeente Maasdriel is vertegenwoordigd in een overleg, waarin zowel beleidsmatig als op individueel leerling niveau de toelating van basisschoolleerlingen in de verschillende vormen van voortgezet onderwijs in Den Bosch wordt getoetst. Eén van de directeuren neemt namens Bommelerwijs deel aan dit overleg.

4. PRIMAIR ONDERWIJS

4.1 Activiteiten

De zes basisscholen die onder het bevoegd gezag van Bommelerwijs vallen, verzorgen primair onderwijs aan 4 tot 12 jarigen in de gemeenten Zaltbommel en Maasdriel.

De missie van Bommelerwijs is als volgt omschreven:

Bommelerwijs wil vanuit de katholieke identiteit een basis leggen voor de toekomstige ontwikkeling van de aan haar toevertrouwde kinderen. Bommelerwijs wil daartoe een professionele, slagvaardige en lerende organisatie zijn, onderdeel van de maatschappij, financieel verantwoord, actief werkgeverschap, resulterend in goed onderwijs voor alle kinderen binnen haar scholen.

Centraal in de missie van Bommelerwijs staat het onderwijs aan het kind: het bestuur van Bommelerwijs wil alle kinderen binnen haar scholen goed onderwijs bieden. Voor het realiseren hiervan is noodzakelijk:

- een professioneel aangestuurde organisatie;
- goed opgeleid en vakbekwaam onderwijskundig en onderwijsondersteunend personeel;
- kwalitatief goed onderwijs in een veilig pedagogisch klimaat;
- een financieel en materieel gezonde leeromgeving;
- maatschappelijke betrokkenheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De missie en visie worden op de individuele scholen uitgedragen via verschillende hedendaagse onderwijsconcepten, passend bij die school. Voor alle scholen zijn schoolplannen opgesteld voor de periode 2017 tot en met 2020 waarin de missie en visie van de organisatie concreet zijn uitgewerkt.

Overzicht onderwijsconcepten per school in 2017:

School	Onderwijsconcept
Basisschool De Pollenhof	Adaptieve school
Basisschool De Schakel	Leerstofjaarklassen, Zelfstandig Werken
Mgr. Zwijsenschool	Leerstofjaarklassen, Zelfstandig Werken (GIPmodel)
Deken Wehmeijerschool	Leerstof jaarklassen
Sint Odradaschool	Leerstof jaarklassen
Franciscusschool	Ontwikkelings Gericht Onderwijs

4.2 Personeel en leerlingen

In 2017 hebben 127 leerkrachten en onderwijsassistenten onderwijs verzorgd aan ruim 1.500 leerlingen. Daarnaast hebben 27 personen zich beziggehouden met de uitvoering van directietaken, administratieve ondersteuning, schoonmaakwerkzaamheden, conciërgetaken en gebouwenbeheer op de verschillende scholen.

In de loop van het jaar is een aantal vacatures ontstaan en ingevuld. Voor kortdurende en langdurende vervanging maken de scholen van Bommelerwijs o.a. gebruik van OMC 073.

Ontwikkeling leerlingaantal:

	01-10-2015	01-10-2016	01-10-2017
Leerlingaantal op teldatum	1.619	1.563	1.519

Uit de korte-termijn prognoses van de besturenbond Verus blijkt dat het leerlingenaantal in 2021 zal zijn teruglopen tot 1.478 leerlingen. Naar verwachting kan de teruggang in het leerlingenaantal niet geheel door natuurlijk verloop worden opgevangen. Het uitvoerend bestuur baseert haar personeelsbeleid in de komende planperiode op een weloverwogen balans tussen de kwaliteit van onderwijs en de omvang van de formatie. Bepalend daarbij is de prognose van de stabilisatie van het aantal leerlingen vanaf 2020/2021.

4.3 Opbrengsten en resultaten

Op alle scholen van Bommelerwijs worden de resultaten van leerlingen gevolgd door middel van methode gebonden toetsen en methode-onafhankelijke testen. De verwerking van deze gegevens vindt plaats door middel van het leerlingvolgsysteem Esis. Alle scholen kiezen ervoor om periodiek de resultaten aan de ouders te rapporteren.

In groep 8 ontvangen alle leerlingen van de school een advies met betrekking tot het vervolgonderwijs. Bij de leerlingen van groep 8 wordt tevens de Eindtoets Basisonderwijs afgenomen. Deze toets bestaat uit meerkeuzevragen op het gebied van taal, rekenen, wiskunde, studievaardigheden en wereldoriëntatie. De toets wordt gespreid over drie ochtenden afgenomen. Het onderdeel wereldoriëntatie is een optioneel onderdeel.

Het schooladvies is leidend. Met de uitslagen van de Eindtoets wordt het schooladvies gecompleteerd. Cito berekent de scores per leerling en vermeldt deze in een individueel rapport per leerling. Daarnaast stelt Cito schoolrapporten op, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen twee soorten scores:

- In het 'Schoolrapport zonder correctie' worden de gemiddelden per school vergeleken met de gemiddelden van alle deelnemende scholen. Hierbij wordt geen rekening gehouden met kenmerken van de individuele school of leerlingen.
- Het 'Schoolrapport correctie LG' geeft een vergelijking van het schoolgemiddelde met dat van scholen die, gelet op de sociaal-culturele achtergrond qua leerlingen vergelijkbaar zijn, door rekening te houden met leerlinggewichten.

Overzicht deelname en uitslagen Citotoets:

School	Aantal Deelnemers	Score Ongecorrigeerd	Score LG Gecorrigeerd
Basisschool De Pollenhof	34 van 34	535,6	535,1
Basisschool De Schakel	35 van 35	539,0	538,4
Mgr. Zwijsenschool	72 van 72	536,5	536,1
Deken Wehmeijerschool	11 van 11	533,7	533,6
Sint Odradaschool	4 van 4	537,0	535,2
Franciscusschool	59 van 59	535,8	535,5

Let op!:

Verschillen in de gemiddelde resultaten worden slechts voor een deel bepaald door verschillen in de onderwijskwaliteit. Verschillen in leerling-populatie en verschillen in schoolgrootte zijn evenzeer van grote invloed op de opbrengst van het onderwijs. De gemiddelde score van een school moet dus kritisch en genuanceerd worden bekeken.

4.4 Klachten

In 2017 zijn er geen formele klachtenprocedures geweest. Incidentele problemen zijn tijdig gesignaleerd en naar tevredenheid van alle partijen afgehandeld.

4.5 Prestatiebox

Onze scholen hebben, evenals in voorgaande jaren, gebruik gemaakt van het cultuuraanbod van BISK dan wel Tiel, waarbij alle leerlingen voorstellingen en tentoonstellingen bezoeken.

De meeste scholen zijn ook bezig geweest met versterking techniekonderwijs. De hiermee gekoppelde uitgaven zijn op diverse posten bij de scholen verantwoord.

In het kader van opbrengstgericht werken zijn aanpassingen in het LVS gerealiseerd en zijn leerkrachten naar cursussen geweest. Zie de post professionalisering (cursussen/schoolbegeleiding /teambegeleiding op het gebied van OOGO/ begrijpend lezen). Directies hebben het AVS-congres bezocht en de kosten van de workshops beschouwen we als professionalisering directie.

5. FINANCIËEL BELEID & FINANCIËLE POSITIE

5.1 Belangrijkste kenmerken gevoerd beleid

Zowel bij de begrotingsystematiek als in de jaarrekening worden de personeelslasten op bestuursniveau verdeeld over de diverse scholen.

De personele lasten zijn toegedeeld op basis van de bestuursformatieoverzichten van het schooljaar 2016-2017 / 2017-2018. Hierdoor is een duidelijk verband ontstaan tussen de formatieoverzichten en de cijfers in de jaarrekening.

Voor alle scholen is de staat van de gebouwen en de daaraan gerelateerde investerings- en onderhoudsbehoefte vastgelegd in een Meerjaren Onderhouds Planning (MOP). Voor meubilair, ICT en leermiddelen wordt een overzicht van de toekomstige investeringen vastgelegd in een Meerjaren Investerings Planning (MIP). Op deze wijze worden de ontwikkelingen met financiële consequenties gepland en gevolgd.

5.2 Kengetallen

5.2.1 Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (schulden) en verschaft zo inzicht in de financieringsopbouw. Die financieringsopbouw bepaalt tot op zekere hoogte in hoeverre Bommelerwijs op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Een solvabiliteitspercentage van 35% en hoger kan als goed worden beschouwd, terwijl 25% solvabiliteit als een minimumvereiste gezien moet worden.

Solvabiliteit:

	Streefwaarde	2017	2016
Solvabiliteit = Eigen Vermogen / Balanstotaal	> 35%	72,8%	77,5%

De relatief hoge solvabiliteit is in het verleden o.a. ontstaan door een aantal voorgeschreven verslaggevingstechnische wijzigingen in de presentatie van activa/investeringen en vrijval van de voorziening BAPO.

5.2.2 Weerstandsvermogen

Solvabiliteitsberekeningen maken duidelijk hoe groot het eigen vermogen is in verhouding tot het balanstotaal. Balanstotalen weerspiegelen echter nauwelijks de werkelijke omvang van een organisatie en de daarmee samenhangende omvang van de exploitatielasten. Verder worden balanstotalen soms sterk beïnvloed door incidentele omstandigheden.

Het berekenen van de omvang van het zogeheten weerstandsvermogen is zinvol, omdat deze berekening duidelijk maakt hoe groot het eigen vermogen is in verhouding tot de totale omvang van de jaarlasten. Een dergelijke berekening laat in feite zien in hoeverre het eigen vermogen als buffer kan fungeren voor mogelijke tegenvallende exploitatielasten.

Weerstandsvermogen:

	Streefwaarde	2017	2016
Weerstandsvermogen =			
Eigen Vermogen / Totale Jaarlasten	10 tot 15%	46,6%	49,2%

Het weerstandsvermogen voldoet ruimschoots aan de streefwaarde.

De binnen Bommelerwijs gevormde voorzieningen worden niet beschouwd als eigen vermogen. Aan deze voorzieningen liggen concrete verplichtingen ten grondslag, ook al gaat het hier niet om daadwerkelijk direct opeisbare schulden. De vorming van de voorziening groot onderhoud vanaf 2015 leidt per balansdatum tot een buffer voor in de komende jaren te verwachten kosten voor groot onderhoud. Bij het berekenen van solvabiliteit en weerstandsvermogen blijft de omvang van de voorzieningen buiten beschouwing.

5.2.3 Liquiditeit

Liquiditeitskengetallen maken duidelijk of Bommelerwijs aan al haar op korte termijn opeisbare schulden kan voldoen. De liquiditeit wordt berekend door het totaal van de vlottende activa te delen door het totaal van de kortlopende schulden. De uitkomst dient minimaal 1 te zijn, maar bij voorkeur hoger te liggen.

Liquiditeit:

	Streefwaarde	2017	2016
Liquiditeit (current ratio) =			
Vlottende Activa / Kortlopende Schulden	> 1	3,95	3,75

De liquiditeitspositie is ruim boven de minimumwaarde. Door het aflossen van diverse obligatieleningen in 2013 en toevoeging van het saldo aan de spaarrekening is de liquiditeitspositie sterk gestegen. Overtollige gelden worden voorlopig alleen op een spaarrekening weggezet.

5.2.4 Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan hoe groot het behaalde exploitatieresultaat is, uitgedrukt in procenten van de totale baten. Een positieve rentabiliteit betekent dat de jaarbaten hoger zijn dan de jaarlasten; een negatieve rentabiliteit betekent dat de jaarlasten hoger zijn dan de baten en het jaar met een verlies wordt afgesloten. Het is binnen de sector primair onderwijs erg moeilijk om voor rentabiliteit een zinvolle norm te stellen. De 'winsten' van onderwijsorganisaties zijn meestal bescheiden en worden ook nog eens sterk beïnvloed door het al dan niet toereikend doteren aan voorzieningen. Ook vinden velen dat het voor een schoolorganisatie niet nodig is om winst te maken, zolang de noodzakelijke reserves maar op peil zijn. Het zou zelfs een teken van beleidsarmoede kunnen zijn als niet alle baten worden aangewend voor het onderwijs.

Toch is er wel iets te zeggen over de gewenste hoogte van de rentabiliteit. Als het nodig is om reserves uit te breiden, zal een onderwijsorganisatie geld moeten overhouden. In die situatie vormt een rentabiliteit van 2% tot 4% een goede richtlijn. Het is een verantwoord compromis tussen de wens om zoveel mogelijk baten aan het onderwijs ten goede te laten komen en het besef dat sommige reserves

nog wel wat groei kunnen gebruiken. Als alle reserves op peil zijn kan de rentabiliteitsnorm worden verlaagd tot bijvoorbeeld 1%. Die positieve rentabiliteit kan dan worden gebruikt om de koopkracht van reserves op peil te houden door inflatoire effecten te compenseren.

Een negatieve rentabiliteit is onder omstandigheden voor één of meerdere jaren denkbaar. Zo zal de verwachte krimp van leerlingen de komende jaren de resultaten onder druk blijven zetten. Het is aan het bestuur om te blijven monitoren in hoeverre een (enigszins) negatieve rentabiliteit acceptabel is in het licht van externe ontwikkelingen alvorens stringenter interne maatregelen genomen dienen te worden.

Rentabiliteit:

	Streefwaarde	2017	2016
Rentabiliteit = Netto Resultaat/Eigen Vermogen	> 1%	-/- 1,25%	1,37%

5.2.5 Kapitalisatiefactor

Sinds de invoering van de kapitalisatiefactor o.b.v. de bevindingen van de Commissie Don gelden als uitgangspunt in de beoordeling van de financiële positie schoolbesturen de volgende twee beheerszaken:

1. Vermogensbeheer: de verantwoordelijkheid van een instelling om haar kapitaalbehoefte te bepalen en vervolgens te financieren.
2. Budgetbeheer: de capaciteit om tegenvallers op korte en middellange termijn op te vangen. In dat kader vindt de commissie het noodzakelijk om een risicoanalyse en meerjarenbegroting op te stellen.

De signaleringsgrens / bovengrens voor de kapitalisatiefactor voor een bestuur van deze grootte is 35 procent. De kapitalisatiefactor bij Bommelerwijs is hoger dan deze grens. Aan de hand van de risico's die de stichting loopt moet worden bekeken of deze hoge waarde noodzakelijk is om de risico's op te vangen.

Kapitalisatiefactor:

	Streefwaarde	2017	2016
Kapitalisatiefactor =			
Totale activa -/- gebouwen / Totale baten	< 35%	53,19%	51,63%

De investeringen in 2017 ad € 87.000 betreffen met name ICT hardware en de aanschaf van nieuw meubilair.

5.3 Financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar

5.3.1 Analyse van het exploitatiesaldo 2017 t.o.v. de resultaten 2016 (bedragen x €1.000)

Het resultaat over 2017 bedraagt nadelig	-/-50
Het resultaat over 2016 kwam uit op een bate van	<u>56</u>
Een nadeliger resultaat van	106

Nadere specificatie van het verschil t.o.v. 2016:

Baten:

1. Rijksbijdragen	205
2. Overige overheidsbijdragen	-/-3
3. Overige baten	45
4. Financiële baten	<u>-/- 7</u>
Per saldo hogere baten	240

Lasten:

5. Personele lasten	330
6. Afschrijvingen	-/-2
7. Huisvestingslasten	7
8. Overige instellingslasten	<u>11</u>
Per saldo hogere lasten	346

Toelichting op de omvangrijkste veranderingen in baten en lasten ten opzichte van het jaar 2016:

Rijksbijdragen (+€205K)

- Ondanks de verdere daling van het aantal leerlingen per peildatum 1 oktober is de omvang van de personele bekostiging, met name als gevolg van indexeringen toch nog licht gestegen met €60K.
- De totale Rijksbijdragen OCW zijn €49K hoger dan vorig jaar.
- De overige subsidies OCW zijn €101K hoger door verdere stijging van de ontvangsten Prestatiebox (+€73K) en hogere bekostiging in verband met opvang vreemdelingen.
- Tenslotte zijn de ontvangen doorbetalingen vanuit het Samenwerkingsverband PO De Meierij €55K hoger dan in 2016.

Overige baten (+€45K)

- De stijging van de baten ad €45K wordt nagenoeg geheel verklaard door de baten uit detacheringen namens het Samenwerkingsverband PO De Meierij en ontvangen muzieksubsidies.

Personele lasten (+€330K)

- De totale stijging de personele lasten bedraagt €330K. Deze stijging is te verklaren vanuit drie componenten:

- Bruto lonen en salarissen stijgen €135K met name als gevolg van hogere kosten voor detacheringen namens het Samenwerkingsverband PO en een eenmalige uitkering van € 500 per fte begin 2017.
- De overige stijging van lonen en salarissen, ad €92K wordt veroorzaakt door gestegen pensioenpremies.
- Tenslotte stijgen de overige personele lasten met €115K. In 2017 is gestart met de (verplichte) vorming van een voorziening voor loondoorbetaling bij ziekte. De dotatie aan deze voorziening bedraagt €131K. De resterende overige personele lasten zijn €16K lager.

Huisvestingslasten (+€7K)

- In 2015 is gestart met de vorming van een voorziening voor groot onderhoud. De dotaties zijn gebaseerd op de 40-jarige onderhoudsplanning. Ultimo 2017 bedraagt de voorziening voor groot onderhoud € 430K. Op basis van de onderhoudsplanning zijn komend jaar hogere onderhoudskosten te verwachten.
- Met ingang van 2015 is het buitenonderhoud van de gebouwen overgedragen aan de schoolbesturen. De hogere rijksvergoeding is verantwoord onder de vergoeding materiële instandhouding.

Overige instellingslasten (+€11K)

- Per saldo stijgen de overige instellingslasten met €11K. Naast reguliere prijsaanpassingen van contracten en overeenkomsten kunnen nog de volgende componenten benoemd worden:
Lagere kosten voor reproductie (€29K), effect van nieuw kopieercontract.
Hogere lasten culturele vorming (€10K). Hieronder vallen met name de kosten voor extra muziekonderwijs. Hier tegenover staat de ontvangen subsidie.

5.3.2 Analyse van het exploitatiesaldo 2017 t.o.v. de begroting 2017 (bedragen x € 1.000)

Het begrote resultaat over 2017 bedroeg nadelig	-/-118
Het netto resultaat over 2017 komt uit op nadelig	<u>-/-50</u>
Een positiever resultaat	68

Nadere specificatie van het verschil t.o.v. begroting:

Baten:

1. Rijksbijdragen	351
2. Overige overheidsbijdragen	12
3. Overige baten	17
4. Financiële baten	<u>-/- 1</u>
Per saldo hogere baten	379

Lasten:

5. Personele lasten	241
6. Afschrijvingen	-/-9
7. Huisvestingslasten	8
8. Overige instellingslasten	<u>71</u>
Per saldo hogere lasten	311

Toelichting op de omvangrijkste veranderingen in baten en lasten ten opzichte van de begroting 2017:

- Voor een nadere toelichting op de belangrijkste afwijkingen tussen begroting en realisatie kanvoor de baten volstaan worden met een verwijzing naar de toelichting onder 5.3.1. Hierbij kan nog aangetekend worden dat de Rijksbijdragen 2017 ten opzichte van de begroting 2017 nog iets hoger uitvallen dan de vergelijking met de realisatie van 2016 omdat indexeringen en onzekere bekostigingen niet begroot worden.
- Ten opzichte van de begroting zijn de overige lasten €71K hoger. Dit komt met name door hogere administratie- en beheerskosten ad €25K (extern drukwerk en niet afzonderlijk begrote kosten OMC 073). De kosten voor leermiddelen, inventaris en apparatuur zijn €26K hoger dan begroot. Het aantal licenties in deze kosten wordt steeds groter. Daarnaast zijn er meerdere onvoorziene vervangingen van apparatuur geweest.
- Tenslotte zijn ook de overige lasten €21K hoger dan begroot, met name het gevolg van hogere uitgaven voor extra muziekonderwijs.

5.3.3 Resultaat en resultaatbestemming

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Het nadelige resultaat van € 50.414 wordt onttrokken aan de algemene reserve.

5.4 *Beleid en uitvoering t.a.v. beleggen en belenen*

Op grond van het Treasurystatuut is het uitvoerend bestuur verantwoordelijk voor het voeren van treasurybeleid, waaronder het beschrijven van voorgenomen treasury-activiteiten in een Treasuryplan. Jaarlijks stelt het uitvoerend bestuur van Bommelerwijs de begroting voor het komende jaar op, die op grond van de statuten wordt vastgesteld door het toezichthoudend bestuur. Daarmee wordt tevens het Treasuryplan voor het komende jaar definitief.

Het uitvoerend bestuur voert tezamen met de directies van de scholen het Treasuryplan uit. Niet in het plan opgenomen treasury-activiteiten vinden eerst plaats na goedkeuring door het uitvoerend bestuur van Bommelerwijs. Jaarlijks wordt door middel van een treasuryverslag verantwoording afgelegd over het uitgevoerde Treasuryplan.

In het Treasurystatuut van Bommelerwijs is het beleid ter zake van beleggen en belenen verwoord. De volgende aspecten komen in het statuut naar voren:

- de primaire doelstelling van Bommelerwijs is het werkzaam zijn op het gebied van het basisonderwijs: het financieren en beleggen is ondergeschikt en daarom dienend aan deze primaire doelstelling;
- in het Treasurystatuut zijn de beleidskaders ten aanzien van de treasuryfunctie aangegeven en zijn afspraken vastgelegd omtrent bevoegdheden van diegenen binnen de SRKOB die betrokken zijn bij treasurytaken en -verantwoordelijkheden.

Gedurende het verslagjaar is er geen sprake geweest van beleggingen.

6. CONTINUÏTEIT

6.1 Risicoparaagraaf

In verband met de continuïteit van de organisatie is het van groot belang om aanwezige risico's goed in te schatten. Voor Bommelerwijs worden de volgende risico's beschreven:

- Beleggen

Het bestuur van Bommelerwijs handelt conform de regels die zijn opgenomen in het Treasurystatuut en het daarop gebaseerde jaarlijkse Treasuryplan. De wettelijke regels met betrekking tot risicoloos beleggen en belenen zijn daarin opgenomen. Momenteel zijn de overtollige middelen alleen op spaarrekeningen gestort. Het door Bommelerwijs hieraan gekoppelde risico wordt als laag ingeschat. Hierbij wordt wel aangetekend dat alle middelen ondergebracht zijn bij één bank.

- Leerlingenverloop

Het bestuur van Bommelerwijs baseert haar personeelsbeleid op het meerjarenformatiebeleid en formatieplan. In dit meerjarenformatiebeleid zijn de op grond van de prognoses van Verus (voorheen VKO) te verwachten fluctuaties in leerlingenaantallen opgenomen. Verus houdt rekening met algemene demografische ontwikkelingen en gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie (methode Probo II). Het leerlingenverloop wordt daarnaast echter ook beïnvloed door onverwachte fluctuaties die niet zijn opgenomen in deze prognoses en derhalve ook niet in het meerjarenformatiebeleid. Lagere leerlingenaantallen leiden tot lagere personele baten, terwijl de personele lasten niet direct (kunnen) dalen. Het hiermee samenhangende financiële risico wordt bij een daling van 25 leerlingen geschat op 1,2 fulltime benoeming, ofwel € 80.000. Bommelerwijs acht de kans op optreden van dit risico groot en gaat uit van gemiddelde gevolgen voor de organisatie. Het bestuur voert actief beleid om de personele omvang op korte en middellange termijn in lijn te houden met de beschikbare middelen.

- Personele frictie

Bommelerwijs is werkgever voor ongeveer 152 personeelsleden, die gezamenlijk 108 fte's benoemingen bekleden, verdeeld over zes basisscholen en een bestuurskantoor. Bij deze omvang bestaat zeker een risico van personele frictie met financiële gevolgen. Onder personele frictie worden in dit kader verstaan alle (conflict)situaties waarbij (juridische) procesbegeleiding noodzakelijk is om tot een oplossing te komen. Daarbij kan gedacht worden aan conflicten tussen personeelsleden onderling, tussen personeelsleden en bestuur en tussen personeelsleden en/of bestuursleden enerzijds en ouders anderzijds. Op basis van gegevens uit het verleden raamt Bommelerwijs de omvang van het hiermee samenhangende financiële risico op € 60.000. Bommelerwijs acht de kans op optreden van dit risico beperkt, met geringe gevolgen voor de organisatie.

- Regelgeving

Door wijzigingen in beleidsprioriteiten op politiek niveau kan een onderwijsinstelling geconfronteerd worden met relatief plotselinge aanpassingen in de regelgeving, die kunnen leiden tot toekenning van lagere budgetten. De onzekerheid die hier de afgelopen jaren gespeeld heeft lijkt in ieder geval

enigszins beperkt te worden als gevolg van het in 2015 afgesloten Bestuursakkoord. Hierbij is de omvang van de bekostiging voor meerdere jaren vastgelegd. Bommelerwijs raamt het hiermee samenhangende financiële risico op € 100.000, gebaseerd op de spanning tussen de CAO-afspraken en hierbij achterblijvende compensatie in de bekostiging, met geringe gevolgen voor de organisatie.

- BAPO-frictie en Duurzame Inzetbaarheid

Met ingang van het schooljaar 2015-2016 is de BAPO-regeling vervangen door de zogenaamde regeling Duurzame Inzetbaarheid waarbij werknemers van 57 jaar en ouder jaarlijks maximaal 170 uren kunnen sparen gedurende een periode van vijf jaar. Voor wat betreft de oude BAPO-rechten is er sprake van overgangsrecht. Voor werknemers die gebruik maken van deze regeling dient een voorziening gevormd te worden. Bommelerwijs schat het hiermee samenhangende financiële risico gedurende de komende jaren in op € 50.000, met geringe gevolgen voor de algemene reserve van de stichting.

- Brede Scholen

Ten aanzien van het beheer van de Brede Scholen in Maasdriel wordt geen risico gelopen, omdat dit risico van leegstand en van wanbetaling door participanten bij de gemeente Maasdriel ligt. Ten aanzien van het onderhoud van de Brede Scholen loopt Bommelerwijs wel risico. Omdat bij de nieuwbouw en verbouw de door de overheid ter beschikking gestelde budgetten ontoereikend waren, heeft de gemeente Maasdriel samen met Bommelerwijs gezocht naar aanvullende financieringsmogelijkheden. In dit kader zijn toekomstige onderhoudsgelden die volgens de Meerjarenonderhoudsplanung gedurende 10 jaar aangewend zouden worden, reeds in zijn geheel beschikbaar gesteld bij de nieuwbouw en verbouw. Deze keuze is gebaseerd op de aannahme dat een nieuw gerealiseerd project gedurende de eerste 10 jaren na oplevering nauwelijks onderhoud behoeft. Bommelerwijs schat in dat gedurende deze periode desondanks sprake zal zijn van onderhoudskosten. Door de vorming van een onderhoudsvoorziening met ingang van 2015 zullen de effecten van jaarlijks sterk wisselende onderhoudskosten aanzienlijk verminderen. De kans op optreden van dit risico acht Bommelerwijs derhalve gering, met geringe gevolgen voor de organisatie.

- Externe afhankelijkheid sturingsgegevens

Bommelerwijs moet haar beleid voor een deel baseren op door derden aangeleverde sturingsgegevens, zoals een meerjaren onderhoudsplanung en de meerjaren leerlingenprognoses. Het baseren van beleidsmatige keuzes op extern verkregen informatie brengt een zeker risico met zich mee ten aanzien van intern vastgestelde beleidsstukken zoals de meerjarenformatieplanung, de begrotingen en de treasuryplanung. De kans op optreden van dit risico acht Bommelerwijs klein, met geringe gevolgen voor de organisatie.

- Juridische procedure rondomeigendomsdiscussie

Ten aanzien van de eigendomsrechten op de gronden onder en bij de scholen in de gemeente Maasdriel is in vaststellingsovereenkomsten overeengekomen dat de gemeente Maasdriel het initiatief zal nemen tot het opstarten van een juridische procedure, waarin de rechter zal bepalen hoe het economisch claimrecht geïnterpreteerd moet worden. Deze procedure is inmiddels afgerond met een uitspraak van

de rechter die deels in het voordeel van Bommelerwijs is uitgevallen. Aangezien er sprake is van een verschil van interpretatie van de uitspraak, en de gemeente Maasdriel in september 2017 hoger beroep heeft aangetekend, bestaat er nog steeds een risico. Het financiële risico wordt derhalve nog steeds begroot op de kosten van de procedure en de juridische begeleiding (van Bommelerwijs). De kans op optreden van dit risico acht Bommelerwijs gemiddeld, met geringe gevolgen voor de organisatie. Daarnaast bestaat een positief risico indien de gemeente Maasdriel in het ongelijk wordt gesteld.

- Passend Onderwijs

In de regelgeving inzake Passend Onderwijs is opgenomen dat de nieuwe samenwerkingsverbanden optredende tekorten kunnen verhalen op de deelnemende besturen. In dat geval wordt dus een beroep gedaan op de lumpsum-vergoeding van de aangesloten scholen. Formeel is het Samenwerkingsverband PO De Meierij per 01 augustus 2014 juridische partij.

Eind 2016 heeft De Meierij PO een eigen vermogen van € 2,34 miljoen, zodat de kans op optreden van dit risico laag wordt ingeschat. In geval van reeel risico zijn de gevolgen voor de organisatie gering.

- Decentralisatie onderhoud

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheid en het budget voor buitenonderhoud overgeheveld van de gemeente naar het schoolbestuur. De extra Materiële bekostiging die hierdoor ontvangen wordt is direct gekoppeld aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Een daling van het aantal leerlingen staat op gespannen voet met het toenemend onderhoud van onze schoolgebouwen. Het optreden van een tekort op de materiële bekostiging voor onderhoud wordt voor de komende 10 jaar ingeschat op € 100.000, gebaseerd op het gemiddelde verschil tussen berekende bekostiging en de kosten op basis van de 40-jarige onderhoudsplanning.

- Gemiddelde leeftijd uitvoerend bestuur en directieleden

Binnen afzienbare termijn zal een aantal directieleden en een van de uitvoerend bestuurders de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Het toezichthoudend - en uitvoerend bestuur anticiperen daarop door daar beleid op te formuleren aan de hand van een rooster van aftreden dat rekening houdt met een geleidelijke overgang en reeds in een vroeg stadium voorbereidingen te treffen voor de noodzakelijke vervangingen.

De hiervoor beschreven risico's hebben een verschillende kans op optreden. De gevolgen voor de organisatie zijn overwegend gering. Dit heeft te maken met het feit dat Bommelerwijs bij de vorming van voorzieningen en reserves anticipeert op deze risico's en de omvang van de vermogenspositie en de aanwezige liquiditeiten voldoende geacht worden om deze risico's op te kunnen vangen. In totaal is sprake van een gekapitaliseerd risico van € 460.000. Gegeven de vermogenspositie en de periode waarbinnen deze risico's zich voordoen is sprake van een verantwoord risico.

6.2 Continuïteitsparagraaf en meerjarenbegroting

Met deze paragraaf wordt beoogd kennis te laten nemen van de wijze waarop de stichting omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid. De grootste waarde van deze paragraaf ligt in het structureel inbedden van het proces dat zicht biedt op de majeure ontwikkelingen in de nabije toekomst en het helder in beeld brengen van de gevolgen voor het resultaat en de vermogenspositie alsmede het eventueel gesprek hierover met het toezichthoudend bestuur.

Eind 2014 is verdere invulling gegeven aan de wens van het toezichthoudend bestuur om minder afhankelijk te worden van derden voor essentiële informatievoorziening ten behoeve van budgettering, controle, sturing en beleidsondersteuning.

Ook door het faillissement van het administratiekantoor OSG is de mogelijkheid ontstaan een aantal administratieve werkzaamheden in eigen beheer te nemen. Mede hierdoor heeft het "in-control-zijn" als procesmatige benadering een belangrijke impuls gekregen.

Personele bezetting

KENGETAL (stand 31/12)	2017	2018	2019	2020	2021
Personele bezetting in FTE					
Management/Directie	6,30	6,30	6,30	6,30	6,30
Onderwijzend Personeel	85,63	86,70	85,70	84,70	84,20
Overige medewerkers	14,13	16,02	15,02	14,52	14,32
Detacheringen SWV	1,56	-	-	-	-
	107,61	109,02	107,02	105,52	105,02
Leerlingenaantallen (stand 1/10)	1.519	1.522	1.499	1.482	1.478

In het meerjarenoverzicht van de personele bezetting wordt vanaf 2018 rekening gehouden met een extra bezetting van in totaal 4,14 fte's (2,0 fte onderwijzend personeel en 2,14 fte onderwijs ondersteunend personeel. Dit is de invulling van extra middelen/bekostiging die vanaf het schooljaar 2018-2019 beschikbaar komen in het kader van werkdrukverlichting.

In de vastgestelde meerjarenbegroting is zowel aan de baten- als aan de lastenkant nog geen rekening gehouden met de betreffende baten en lasten. Dit omdat het werkdrukakkoord ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend was.

Balans

ACTIVA (X € 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
VASTE ACTIVA					
Materiële VA	2.100	2.189	2.249	2.284	2.299
Financiële VA	--	--	--	--	--
Totaal vaste activa	2.100	2.189	2.249	2.284	2.299
Vlottende activa	<u>3.424</u>	<u>2.954</u>	<u>2.698</u>	<u>2.506</u>	<u>2.354</u>
TOTAAL ACTIVA	5.524	5.143	4.947	4.790	4.653

PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	4.022	3.849	3.683	3.506	3.349
Voorzieningen	662	502	472	492	512
Langlopende schulden	--	--	--	--	--
Kortlopende schulden	<u>840</u>	<u>792</u>	<u>792</u>	<u>792</u>	<u>792</u>
TOTAAL PASSIVA	5.524	5.143	4.947	4.790	4.653

Op huisvestingsbeleid worden de komende jaren geen belangrijke ontwikkelingen verwacht. Het onderhoud aan de diverse gebouwen wordt door de actualisatie van de meerjarenonderhouds-planningen gevolgd. De afgelopen jaren is relatief weinig groot onderhoud noodzakelijk geweest aan de schoolgebouwen. Mede doordat 2 van de 6 scholen relatief nieuw zijn. Hierdoor is de voorziening voor groot onderhoud inmiddels opgelopen tot een bedrag van € 430.000. Voor de komende jaren wordt verwacht dat dotaties en onttrekkingen aan de voorziening groot onderhoud meer met elkaar in lijn zullen liggen. De vorming van de voorziening loondoorbetaling bij ziekte in 2017 zorgt voor een toename van de voorzieningen met een bedrag van € 131.000. Door het karakter van deze voorziening kan het niveau van deze voorziening sterk fluctueren. Naast reguliere vervangingen voor leermiddelen, meubilair en apparatuur (+/- € 160.000 in 2018) zal het komend jaar voor een bedrag van naar schatting € 135.000 geïnvesteerd worden in ICT. Dit betreft deels vervanging van verouderde hardware en deels nieuwe investeringen in wifi, netwerken en (mobiele) apparatuur ten behoeve van het onderwijs.

Staat / raming van baten en lasten

De meerjarenprognose is overeenkomstig de meerjarenbegroting zoals deze door het Toezichthoudend bestuur is goedgekeurd tijdens de bestuursvergadering van 6 februari 2018.

BATEN (X € 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Rijksbijdrage	8.181	7.951	7.895	7.876	7.834
Overige overheidsbijdragen	60	42	40	40	40
Overige baten	<u>335</u>	<u>247</u>	<u>235</u>	<u>240</u>	<u>215</u>
TOTAAL BATEN	8.576	8.240	8.170	8.156	8.089
LASTEN					
Personeelslasten	7.012	6.750	6.668	6.661	6.633
Afschrijvingen	213	211	215	215	215
Huisvestingslasten	671	687	696	699	642
Overige lasten	<u>735</u>	<u>768</u>	<u>760</u>	<u>762</u>	<u>760</u>
TOTAAL LASTEN	8.631	8.416	8.339	8.337	8.250
Saldo baten en lasten	-55	-176	-169	-181	-161
Saldo financiële bedrijfsvoering	<u>5</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>4</u>
TOTAAL RESULTAAT	-50	-173	-166	-177	-157

De baten zullen de komende jaren met name beïnvloed worden door het verder afnemend aantal leerlingen (van 1.519 per 1-10-2017 naar verwacht 1.478 per 1-10-2021). Mede als gevolg van het Bestuursakkoord is de omvang van de bekostiging voor meerdere jaren vastgelegd. Hiertegenover staat dat het nieuwe Regeerakkoord weliswaar voorziet in extra middelen. Echter omvang en toekenning aan het primair onderwijs zijn nog onzeker en gebonden aan voorwaarden.

De effecten van het recente Werkdrukakkoord (met ingang van het schooljaar 2018/2019) zijn nog niet in deze meerjarenprognose verwerkt.

De personele lasten zullen de komende jaren als gevolg van indexeringen blijven stijgen, terwijl het natuurlijk verloop en (vroegtijdige) pensionering vooralsnog voorzichtig zijn ingeschat.

Voor de komende jaren streeft het bestuur er naar om een dalend aantal leerlingen en het te verwachten aantal (vroeg)pensioneringen zo veel mogelijk met elkaar in evenwicht te houden zonder dat er vroegtijdig gedwongen ontslagen nodig zullen zijn.

6.3 Prognoses ontwikkeling leerlingenaantal

Peildatum	Totaal
1-10-2015	1.619
1-10-2016	1.563
1-10-2017	1.519
1-10-2018	1.522
1-10-2019	1.499
1-10-2020	1.482
1-10-2021	1.478

Basis: Verus prognose d.d. 11.10.2017

6.4 Interne risicobeheersings- en controlesysteem

Bommelerwijs draagt op verschillende manieren zorg voor de beheersing en controle van risico's.

1. Organisatie bestuursmodel
2. Organisatie overlegstructuur
3. Organisatie planning & control-cyclus en bijbehorende rapportages

Ad 1. Door het gekozen bestuursmodel is een functionele scheiding aangebracht tussen bestuur en intern toezicht, door onderscheid te maken tussen bestuurders met een toezichthoudende taak en bestuurders met een uitvoerende taak.

Ad 2. Organisatiebreed bestaan de volgende (periodieke) geformaliseerde overlegstructuren.

- toezichthoudend bestuur – uitvoerend bestuur
- uitvoerend bestuur
- uitvoerend bestuur – voorzitter DOSKOB (operationeel overleg)
- uitvoerend bestuur – DOSKOB
- uitvoerend bestuur – GMR
- toezichthoudend bestuur – GMR

Deze overlegstructuren dragen zorg voor een organisatie brede uitwisseling en overdracht van kennis en ervaringen, waardoor mogelijke risico's sneller gesignaleerd kunnen worden.

Ad 3. De jaarlijkse planning- en control cyclus omvat de volgende elementen:

- bestuursverslag
- jaarrekening
- jaarbegroting
- meerjarenbegroting
- tussentijdse rapportages (april-augustus-december)
- bestuursformatieplan (financiële vertaling van personele schooljaarplanning)
- meerjarenonderhoudsplanning
- meerjareninvesteringsplanning

Deze rapportages worden, samen met toelichting en/of analyses opgesteld door het uitvoerend bestuur en voorgelegd aan resp. toezichthoudend bestuur, GMR of DOSKOB.

De tussentijdse rapportages worden zowel op stichtingsniveau als op schoolniveau opgesteld. Bespreking hiervan vindt eveneens met elke directeur plaats.

Ook in 2017 is samen met de GMR een financiële commissie ingesteld die naar analogie van de financiële commissie van het toezichthoudend bestuur met de portefeuillehouder financiën van het uitvoerend bestuur, de jaarbegroting, meerjarenbegroting, bestuursverslag en jaarrekening uitgebreid bespreekt en hierover adviseert aan de betreffende vergadergremia.

Met ingang van 2016 is de financiële administratie volledig in eigen beheer en opnieuw ingericht.

Een inrichting die voor het personele stuk aansluit bij beheer en ondersteuning op het nivo dat Driessen HRM wenselijk acht. En voor de financiële inrichting beter aansluit bij de eigen wensen.

De interne beheersmaatregelen worden aldus vormgegeven door de verschillende periodieke financiële registraties, rapportages, analyses, prognoses en begrotingen en diverse besprekingen hiervan. Hiernaast wordt gedurende het jaar verder inhoud gegeven aan de interne controle door de eigen budgetverantwoordelijkheid van de directeuren, toepassing van de procuratieregeling gekoppeld aan de bancaire autorisatie en op het bestuurskantoor de definitieve verwerking en controle van uitgaven, beoordeling van juiste coderingen en uitvoering van het grootste gedeelte van de betalingen.

Nadat in 2016 de nadruk met name heeft gelegen op het inrichten en in eigen beheer gaan nemen van de financiële administratie, heeft de focus voor 2017 meer gelegen op standaardiseren, controleren en analyseren.

Tevens zal nadrukkelijk tijd vrij geruimd moeten gaan worden voor (financieel) onderzoek en mogelijke implementatie van de voorstellen vanuit het nieuwe strategisch meerjaren beleidsplan dat begin 2017 opgesteld is.

6.5 Verslag van het toezichthoudend bestuur

Nadat in 2011 de bestuurlijke scheiding van toezicht en uitvoering was gerealiseerd, heeft het toezichthoudend bestuur een portefeuillevordering gemaakt op basis van de aandachtsgebieden binnen de stichting.

In 2017 hebben de volgende gebeurtenissen plaatsgevonden:

- Binnen het toezicht houdend bestuur is de heer H. Barendse volgens het rooster van aftreden, als bestuurslid met portefeuille financiën, afgetreden. Mevr. L. Schouten, die eveneens over een financiële achtergrond beschikt, is benoemd, na instemming van de GMR, door het toezichthoudend bestuur.
- Van de heer H. Barendse is officieel afscheid genomen tijdens een gepaste bijeenkomst op 27 oktober 2017.

In 2017 hebben de volgende vergaderingen plaatsgevonden:

- Met de uitvoerend bestuurders op 7 februari, 18 april, 13 juni (+ accountant), 5 september, 24 oktober en 19 december.

Specifieke aandachtspunten:

- Grondkwestie gemeente
- Jaarcijfers en begroting
- Buitenkant onderhoud van onze schoolgebouwen
- Verzelfstandiging van de peuterspeelzaken i.v.m. harmonisatie kinderopvang
- Monitoren en toetsen van de activiteiten en functioneren van het UB, zowel proactief als reactief
- Strategisch beleidsplan
- Directiewisselingen
- Diverse beleidstukken (zie 7.1) en verslagen UB&OO.
- Nieuw rooster van aftreden van het Toezichthoudend bestuur, om te zorgen voor een evenwichtiger, uit- en instroom van toezichthoudende bestuurders.
- Met de GMR op 15 mei en 14 november.

GMR is een vaste en structurele gesprekspartner van het toezichthoudend bestuur geworden en dat komt tot uiting in:

Specifiek aandachtspunten:

- Wet Versterking Bestuurskracht
 - Vervangingspool
 - Passend onderwijs voor al onze leerlingen
 - Evalueren van beleidsprocessen in de praktijk
 - Gebeurtenissen op de diverse scholen
 - De portefeuillehouders financiën met de uitvoerend bestuurders.
- Specifieke aandachtspunten:*
- Bespreking en verstrekking positief advies jaarrekening/bestuursverslag 2016
 - Begroting 2017
 - Meerjarenbegroting 2017-2019

- Met UB en vertegenwoordigers van Govers Onderwijs Accountants op 13 juni:

Specifiek aandachtspunt:

- Bevindingen en adviezen naar aanleiding van de controle van de jaarstukken 2016.

Op grond van de gevoerde overleggen en de door het uitvoerend bestuur verstrekte rapportages, financieel en niet-financieel, kan het toezichthoudend bestuur concluderen dat zij in voldoende mate beschikt over de informatie welke noodzakelijk is voor een adequate uitvoering van haar toezichthoudende taak.

Dit verslag is vastgesteld d.d. 19 juni 2018.

W. Klavers

Voorzitter toezichthoudend bestuur

7. ACTUELE EN TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

7.1 Beleidsvorming 2017 / toezichhoudend bestuur

Rekening houdend met de regels voor totstandkoming en met in achtneming van geldende inspraak- en instemmingprocedures, is in 2017 een aantal beleidsnotities en financiële stukken geëvalueerd en/of ontwikkeld. De volgende stukken zijn door het bestuur vastgesteld:

- Jaarrekening 2016
- Bestuursverslag 2016
- Begroting Bommelerwijs 2016
- Bestuursformatieplan 2017-2018, tekstueel deel
- Bestuursformatieplan 2017-2018, cijfermatig deel
- Code goed bestuur
- Strategisch Beleidsplan 2017-2021
- Sociale Veiligheid
- Medisch handelen en medicijnverstrekking op de scholen
- GMR reglement
- Profiel lid algemeen bestuur

Over verschillende activiteiten heeft het uitvoerend bestuur in het kader van de verplichtingen op grond van het Toezichtkader en het Bestuursreglement verantwoording afgelegd aan het toezichhoudend bestuur. Het toezichhoudend bestuur heeft expliciet goedkeuring verleend aan de volgende stukken en notities:

- Bestuursformatieplan 2017-2018
- Jaarrekening en bestuursverslag 2016
- Begroting 2017
- Meerjarenbegroting 2018-2020

7.2 Brede Scholen

Zowel binnen de gemeente Zaltbommel als binnen de gemeente Maasdriel werkt Bommelerwijs mee aan de instandhouding van Brede Scholen.

In de Brede School in Zaltbommel participeren naast de basisschool de peuterspeelzaal en de buitenschoolse opvang. In de Brede School in Velddriel participeren naast de basisschool de peuterspeelzaal, een

kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang en de bibliotheek met een uitleenpunt. De Brede School in Ammerzoden is de 'breedste' voorziening met naast de basisschool, de peuterspeelzaal, een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang ook een vestiging van de bibliotheek, het consultatiebureau, het Centrum voor Jeugd en Gezin en diverse sportvoorzieningen. Ten aanzien van de Sint Odradaschool is in 2012 gestart met integratie van de peuterspeelzaalvoorziening binnen de school. De werkgroep peuterexperiment heeft daartoe een pedagogisch plan ontwikkeld, waarbij samenwerking van en afstemming tussen peuterspeelzaalleidster en leerkracht van de onderbouw centraal staan om te komen tot een doorgaande leerlijn voor peuters en kleuters. In 2015 heeft er een evaluatie plaatsgevonden. De uitkomst daarvan was zeer positief, hetgeen heeft geresulteerd in een verzoek aan de gemeente Maasdriel tot continuering van deze voorziening en een mogelijke uitbreiding naar de brede school in Velddriel.

7.3 Relevante ontwikkelingen voor de toekomst

7.3.1 Passend Onderwijs

De invoering van Passend Onderwijs per 1 augustus 2014 heeft een aantal veranderingen gebracht. Voorheen moesten ouders van een kind dat extra ondersteuning nodig heeft, zelf op zoek naar een geschikte school. Sinds 1 augustus 2014 melden ouders hun kind aan bij de school van hun keuze en heeft de school de taak om het kind een passende onderwijsplek te bieden. De school heeft een zorgplicht die vormgegeven kan worden op de eigen school, op een andere school in het reguliere onderwijs of in het speciaal onderwijs.

Formeel zijn de oude (kleine) samenwerkingsverbanden geliquideerd en zijn nieuwe grote regionale samenwerkingsverbanden opgericht, waarbinnen verschillende ondersteuningseenheden worden onderscheiden. De regio-indeling voor de samenwerkingsverbanden is vastgelegd bij ministeriele regeling. De scholen van Bommelerwijs vallen onder de Ondersteuningseenheid Zaltbommel, onderdeel van het Samenwerkingsverband De Meierij PO. Voor de scholen van Bommelerwijs betekent de indeling in het nieuwe Samenwerkingsverband Meierij PO samenwerking met scholen uit de gemeenten Boxtel, Den Bosch, Haaren, Maasdriel, Sint Michielsgestel, Schijndel, Vught en Zaltbommel. Omdat cluster 1 en 2 niet zijn opgenomen in de structuur van het samenwerkingsverband, is praktische uitwisseling van ondersteuning binnen deze clusters nog onderwerp van gesprek.

Het Samenwerkingsverband Meierij PO heeft gekozen voor een stichtingsvorm met daarin extra plaats voor inbreng vanuit de deelnemende schoolbesturen. Medezeggenschap is geregeld via de Ondersteuningsplanraad (OPR), die zich laat adviseren door diverse commissies uit haar achterban. Onderzocht wordt op welke wijze de scheiding van uitvoering en toezicht sterker kan worden georganiseerd.

De nieuwe samenwerkingsverbanden ontvangen de zogenaamde lichte zorgmiddelen, de middelen die de samenwerkingsverbanden voorheen ook ontvingen. De samenwerkingsverbanden verdelen de ontvangen zorgmiddelen over de ondersteuningseenheden in de omvang die voorheen ook gebruikelijk was. Elke ondersteuningseenheid maakt zijn eigen begroting op basis van de zelf bepaalde personele inzet en het eigen servicepakket aan de scholen.

De zware zorgmiddelen, de middelen die bestemd zijn voor het speciaal onderwijs, zullen op termijn rechtstreeks aan de samenwerkingsverbanden worden toegekend.

Alle basisscholen in het Samenwerkingsverband De Meerij PO hebben eenzelfde basis-ondersteuningsprofiel: daarin wordt aangegeven welke specifieke ondersteuningsbehoeften in redelijkheid opgevangen moeten worden binnen het reguliere basisonderwijs. In de beleidsnotitie 'Toelating, schorsing en verwijdering' wordt beschreven welke grenzen scholen binnen Bommelerwijs (binnen de regelgeving van de wet) kunnen stellen om een zo optimaal mogelijk effect te bereiken voor alle aanwezige leerlingen.

7.3.2 Krimp

Het aantal inwoners in verschillende regio's in Nederland daalt en dit geldt ook voor de Bommelerwaard. Dit heeft gevolgen voor het aantal leerlingen op de scholen van Bommelerwijs, met een mogelijk verlies aan arbeidsplaatsen en een verlies aan financiële middelen.

Het in stand houden van scholen en het borgen van kwaliteit blijft het uitgangspunt. Oplossingen kunnen worden gevonden in samenwerking tussen scholen en mobiliteit van personeel. De prognoses laten zien dat er vanaf 2020/2021 sprake zal zijn van een stabilisering van het aantal leerlingen. Het bestuur van Bommelerwijs onderzoekt in hoeverre de tijdelijke discrepantie tussen afnemend leerlingenaantal en natuurlijk verloop en pensionering van personeel, resulterend in een verwacht tekort op de personele begroting, gedurende een aantal jaren uit eigen middelen opgevangen kan worden.

7.3.3 Kosten voor onderhoud van gebouwen

Onderwijsinstellingen krijgen jaarlijks een budget van de Rijksoverheid voor materiële en personele kosten: de lumpsum.

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheid en het budget voor buitenonderhoud overgeheveld van de gemeenten naar de schoolbesturen (doordecentralisatie). De schoolbesturen zijn vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het gehele onderhoud van het schoolgebouw. Er zijn besprekingen opgestart met de gemeente om te komen tot een goede afstemming inzake taakverdeling zowel in organisatorische als financiële zin. Dit speelt met name bij het onderhoud van de brede scholen. Eind 2016 is e.e.a. verder geformaliseerd.

7.3.4 Onderwijs aan kinderen van statushouders

In 2015 is er binnen de scholen van Bommelerwijs nog geen sprake geweest van grote aantallen kinderen van statushouders. Op enkele scholen is wel een taalklas aanwezig voor de ondersteuning van een beperkt aantal kinderen in die categorie.

Aan het eind van 2015 is vanuit Bommelerwijs al wel contact gelegd met beide gemeentes (Maasdriel en Zaltbommel) met als doel het tijdig gezamenlijk anticiperen op een mogelijke snelle c.q. acute groei van het aantal kinderen van statushouders in de Bommelerwaard. Van belang daarbij is ook de bekostiging van extra ondersteuning en opvang van de kinderen van statushouders.

Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard

Jaarrekening 2017

Grondslagen

1 Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van de Stichting R.K. Onderwijs Bommelerwaard en van de onder deze rechtspersoon vallende scholen (zie gegevens rechtspersoon) verantwoord.

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar.

2. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Eigendom

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. Eventuele bruikleenscholen zijn eveneens niet verwerkt.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve publiek

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard.

Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht.

Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn.

Voorzieningen kunnen worden gevormd ter equalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Voorzieningen ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening spaarverlof - duurzame inzetbaarheid

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof en duurzame inzetbaarheid is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof en duurzame inzetbaarheid worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening groot onderhoud

In 2015 is gestart met de vorming van een voorziening voor groot onderhoud. De voorziening is gebaseerd op 40-jarige onderhoudsplanningen voor de gebouwen, waarbij voor de brede scholen alleen het onderhoudsdeel voor het schooldeel is bepaald. De dotatie is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijks te verwachten onderhoudskosten.

Voorziening loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op de balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de contante waarde van de loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva.

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking heeft.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdragen.

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen.

Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen en/of waarin de opbrengsten zijn gedeerd en/of waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard (Bommelerwijs) heeft voor haar werknemers een toegezegd pensioen regeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per december 2017 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 104,4%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. In het jaar van investeren wordt afgeschreven op basis van de door het bestuur gemaakte keuzen.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

4. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst- en verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten. De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen is opgenomen onder de operationele activiteiten.

Balans per 31 december 2017

(na resultaatverwerking)

Activa	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Vaste Activa		
Materiële vaste activa	<u>2.100.142</u>	<u>2.225.843</u>
Totaal vaste activa	2.100.142	2.225.843
Vlottende activa		
Vorderingen	554.275	522.162
Liquide middelen	<u>2.869.825</u>	<u>2.507.023</u>
Totaal vlottende activa	3.424.100	3.029.185
Totaal activa	<u>5.524.242</u>	<u>5.255.028</u>
Passiva	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Eigen vermogen	4.022.143	4.072.557
Voorzieningen	635.900	374.745
Kortlopende schulden	<u>866.199</u>	<u>807.726</u>
Totaal passiva	<u>5.524.242</u>	<u>5.255.028</u>

Staat van baten en lasten over 2017

	<u>Realisatie</u> 2017	<u>Begroting</u> 2017	<u>Realisatie</u> 2016
Baten			
Rijksbijdrage OCW	8.181.839	7.830.580	7.976.503
Overige overheidsbijdragen	59.835	48.211	63.326
Overige baten	<u>334.608</u>	<u>317.270</u>	<u>289.260</u>
Totaal baten	<u>8.576.282</u>	<u>8.196.061</u>	<u>8.329.089</u>
Lasten			
Personeelslasten	7.012.634	6.771.692	6.683.132
Afschrijvingen	212.947	221.654	215.344
Huisvestingslasten	671.243	663.426	664.009
Overige lasten	<u>734.983</u>	<u>663.589</u>	<u>723.483</u>
Totaal lasten	<u>8.631.807</u>	<u>8.320.361</u>	<u>8.285.968</u>
Saldo baten en lasten	<u>-55.525</u>	<u>-124.300</u>	<u>43.121</u>
Financiële baten en lasten	5.111	6.300	12.697
<u>Resultaat</u>	<u>-50.414</u>	<u>-118.000</u>	<u>55.818</u>
<u>Resultaat na belastingen</u>	-50.414	-118.000	55.818
<u>Nettoresultaat</u>	<u>-50.414</u>	<u>-118.000</u>	<u>55.818</u>

Kasstroomoverzicht

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	-55.525	43.121
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	212.946	215.344
Afschrijving desinvesteringen	-	-
Mutaties voorzieningen	261.155	134.786
<i>Veranderingen in vlottende activa:</i>		
Vorderingen	-32.113	90.732
Schulden	<u>58.473</u>	<u>-67.270</u>
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties:	444.936	416.713
Ontvangen interest	6.778	13.398
Betaalde interest	<u>-1.667</u>	<u>-701</u>
	<u>5.111</u>	<u>12.697</u>
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	450.047	429.410
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in MVA	-87.245	-72.053
Desinvesteringen in MVA	<u>-</u>	<u>-</u>
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>-87.245</u>	<u>-72.053</u>
Mutatie liquide middelen	362.802	357.357
Beginstand liquide middelen	2.507.023	2.149.666
Mutatie liquide middelen	<u>362.802</u>	<u>357.357</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>2.869.825</u></u>	<u><u>2.507.023</u></u>

Vaste Activa

Materiële vaste activa

	cumulatieve aanschaf- waarde per 01-01-2017	cumulatieve afschr- ijvingen t/m 01-01-2017	boekwaarde per 01-01-2017	mutaties 2017		cumulatieve aanschaf- waarde per 31-12-2017	cumulatieve afschr- ijvingen t/m 31-12-2017	boekwaarde per 31-12-2017
				inves- teringen	afschr- ijvingen			
Gebouwen en terreinen	1.168.346	180.894	987.452	4.628	29.903	1.172.974	210.797	962.177
Inventaris en apparatuur	1.853.839	1.191.790	662.049	73.603	108.830	1.927.442	1.300.620	626.822
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.161.134	584.792	576.342	9.014	74.213	1.170.148	659.005	511.143
Materiële vaste activa	4.183.319	1.957.476	2.225.843	87.245	212.946	4.270.564	2.170.422	2.100.142

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair, inventaris en ICT middelen.

Onder andere vaste bedrijfsmiddelen vallen overige vaste materiële activa (verbouwingen) en leermethoden.
Duurzame goederen worden geactiveerd bij een aanschafwaarde boven € 2.500.

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

-Gebouwen nieuwbouw	40 jaar
-Meubilair	25 jaar
-Duurzame apparatuur	7 jaar
-ICT	5-10-20 jaar
-Leermethoden	10 jaar
-Overige vaste MVA (verbouwingen)	10-25 jaar

Vorraden en vorderingen

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Vorderingen		
Debiteuren	-	50.732
OCW	399.227	404.794
Overige vorderingen	111.879	36.153
Overlopende activa	<u>43.169</u>	<u>30.483</u>
<u>Vorderingen</u>	<u>554.275</u>	<u>522.162</u>
<i>Uitsplitsing:</i>		
<i>Overige vorderingen:</i>		
<i>Rente bank</i>	6.778	13.398
<i>Borg/waarborgsommen</i>	6.600	6.150
<i>Parochiebijdrage</i>	13.404	-
<i>Eneco</i>	347	1.615
<i>UWV</i>	1.755	-
<i>Gemeente Maasdriel</i>	27.375	13.700
<i>Gemeente Maasdriel/OZB</i>	10.373	-
<i>KiddoCare</i>	5.221	-
<i>Stg. De Muggenheuvel</i>	1.005	-
<i>Kanteel Kinderopvang</i>	28.656	-
<i>Stg Zaltbommelse Peuterspeelzalen</i>	2.433	-
<i>Stg. Peuterspeelzalen Maasdriel</i>	1.633	-
<i>Stg. Openbare bibliotheek Rivierenland</i>	4.272	-
<i>Stg Santé Partners</i>	2.027	-
<i>Overigen</i>	<u>-</u>	<u>1.290</u>
<u>Overige vorderingen</u>	<u>111.879</u>	<u>36.153</u>
<i>Overlopende activa:</i>		
<i>Vooruitbetaalde kosten</i>	42.769	30.483
<i>Verstreckte voorschotten</i>	<u>400</u>	<u>-</u>
<u>Overlopende activa</u>	<u>43.169</u>	<u>30.483</u>

Toelichting:

De vordering "OCW" per 31-12-2017 betreft het verschil tussen de toegekende vergoeding Personele Lumpsum 2017-2018 en P&A Beleid 2017-2018 en de daarop in 2017 ontvangen voorschotten.

Dit verschil in betaalritme wordt van het ministerie ontvangen in de maanden t/m juli 2018.

Effecten en Liquide middelen

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Liquide middelen		
Kasmiddelen	685	747
Tegoeden op bankrekeningen	<u>2.869.140</u>	<u>2.506.276</u>
Liquide middelen	<u>2.869.825</u>	<u>2.507.023</u>
<i>Uitsplitsing:</i>		
<i>Tegoeden op bankrekeningen:</i>		
Betaalrekening	24.048	32.025
Schoolbankrekeningen	48.884	21.442
Spaarrekening RaboDoelReserveren	1.354.135	1.149.908
Spaarrekening RaboVermogensSparen	<u>1.442.073</u>	<u>1.302.901</u>
<i>Tegoeden op bankrekeningen</i>	<u>2.869.140</u>	<u>2.506.276</u>

Toelichting:

Het tegoed op de Spaarrekening RaboDoelReserveren is vrij opneembaar.

Van het tegoed op de Spaarrekening RaboVermogensSparen is jaarlijks 25% van het hoogste tegoed vrij opneembaar. Hierboven dienen opnamekosten betaald te worden.

De tegoeden op de bankrekeningen zijn vrij opneembaar.

Eigen vermogen

	<u>Stand per 1-jan-17</u>	<u>Resultaat</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Stand per 31-dec-17</u>
Algemene reserve	4.072.557	-50.414		4.022.143
<u>Eigen vermogen</u>	<u>4.072.557</u>	<u>-50.414</u>	<u>-</u>	<u>4.022.143</u>
<i>Uitsplitsing:</i>				
<i>Algemene reserve</i>	<u>4.072.557</u>	<u>-50.414</u>	<u>-</u>	<u>4.022.143</u>
<u><i>Algemene reserve</i></u>	<u>4.072.557</u>	<u>-50.414</u>	<u>-</u>	<u>4.022.143</u>

Voorzieningen en langlopende schulden

Voorzieningen

	Stand per 1-jan-17	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Rente mutatie (cont. waarde)	Stand per 31-dec-17	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Personeelsvoorzieningen	95.718	111.598	-	949	-	206.367	103.977	102.390
Groot Onderhoud	279.027	168.302	17.796	-	-	429.533	276.776	152.757
Voorzieningen	374.745	279.900	17.796	949	-	635.900	380.753	255.147
Uitsplitsing:								
Ambtsjubilea	79.211	6.492	-	-	-	85.703	2.871	82.832
Duurzame inzetbaarheid	16.507	-	-	949	-	15.558	-	15.558
Loondoorbetaling bij ziekte	-	105.106	-	-	-	105.106	101.106	4.000
Personeelsvoorzieningen	95.718	111.598	-	949	-	206.367	103.977	102.390

Kortlopende schulden

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	69.736	81.502
Belastingen en premies sociale verzekeringen	293.638	287.661
Schulden terzake van pensioenen	81.093	68.726
Overige kortlopende schulden	111.331	94.034
Overlopende passiva	<u>310.401</u>	<u>275.803</u>
Kortlopende schulden	<u>866.199</u>	<u>807.726</u>
<i>Uitsplitsing:</i>		
<i>Belastingen en premies sociale verzekeringen:</i>		
<i>Loonheffing</i>	276.969	271.726
<i>Premies sociale verzekeringen</i>	<u>16.669</u>	<u>15.935</u>
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>293.638</u>	<u>287.661</u>
<i>Overige kortlopende schulden:</i>		
<i>Accountant</i>	10.000	10.000
<i>Implementatie/Driessen</i>	-	38.026
<i>Gemeente Maasdriel/OZB</i>	-	13.787
<i>Salarissen periode 13</i>	5.522	3.519
<i>Bestuurskosten</i>	5.341	7.279
<i>Energie</i>	4.521	5.602
<i>Incidentele beloningen</i>	-	5.019
<i>Lispeltuut energie</i>	2.917	-
<i>Vaststellingsovereenkomsten</i>	74.268	-
<i>Overigen</i>	<u>8.762</u>	<u>10.802</u>
<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>111.331</u>	<u>94.034</u>
<i>Overlopende passiva:</i>		
<i>Vakantiegeld</i>	220.445	230.978
<i>Subsidie muziekonderwijs</i>	52.639	43.611
<i>Vooruitontvangen arrangementen SWV</i>	24.970	-
<i>Overigen vooruitontvangen</i>	<u>12.347</u>	<u>1.214</u>
<u>Overlopende passiva</u>	<u>310.401</u>	<u>275.803</u>

Verantwoording subsidies

31. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES ZONDER VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 suba en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	bedrag toewijzing	ontvangen t/m verslagjaar	prestatie afgerond
Subsidie voor studieverlof 2017	06-05-2009/DL/B/110284	20-09-2017	11.677,11	11.677,11	nee
Subsidie voor studieverlof 2016	06-05-2009/DL/B/110284	20-09-2016	7.290,36	11.677,11	ja
Subsidie voor studieverlof 2016	06-05-2009/DL/B/110284	20-09-2016	11.377,38	11.677,11	ja

Opgave overheidsbijdragen

Rijksbijdragen	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rijksbijdrage OCW	7.595.108	7.370.412	7.545.665
Overige subsidies OCW	288.744	205.560	187.932
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	297.987	254.608	242.906
<u>Rijksbijdragen</u>	<u>8.181.839</u>	<u>7.830.580</u>	<u>7.976.503</u>

*Uitsplitsing:**Rijksbijdrage OCW:*

<i>Lumpsum personeel en groei</i>	5.560.159	5.368.396	5.499.557
<i>Lumpsum materieel en groei</i>	1.151.545	1.141.070	1.167.886
<i>Personeel en Arbeidsmarktbeleid</i>	883.404	860.946	878.222

<u>Rijksbijdrage OCW</u>	<u>7.595.108</u>	<u>7.370.412</u>	<u>7.545.665</u>
---------------------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

Overige subsidies OCW:

<i>Prestatiebox</i>	238.551	205.560	165.531
<i>Eerste opvang vreemdelingen</i>	38.516	-	3.733
<i>Lerarenbeurs</i>	11.677	-	18.668

<u>Overige subsidies OCW</u>	<u>288.744</u>	<u>205.560</u>	<u>187.932</u>
-------------------------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	59.835	48.211	63.326
<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	<u>59.835</u>	<u>48.211</u>	<u>63.326</u>

*Uitsplitsing:**Overige overheidsbijdragen en -subsidies:*

<i>Gem. Maasdriel klokuurvergoeding</i>	20.303	20.303	20.299
<i>Gem. Maasdriel muzieksubsidie</i>	5.497	-	-
<i>Gem. Maasdriel PSZ overbruggingssubsidie</i>	13.158	13.158	13.158
<i>Gem. Zaltbommel NT2</i>	8.700	8.000	20.000
<i>Gem. Maasdriel NME</i>	5.694	6.750	6.369
<i>Gem. Maasdriel educatieve agenda</i>	4.400	-	3.500
<i>Nufic tweetalig onderwijs</i>	2.083	-	-
<i>Overigen</i>	-	-	-

<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	<u>59.835</u>	<u>48.211</u>	<u>63.326</u>
--	----------------------	----------------------	----------------------

Opgave andere baten

Overige baten	<u>Realisatie 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Realisatie 2016</u>
Verhuur	33.928	33.700	34.750
Ouderbijdragen	15.261	14.500	22.632
Overig	285.419	269.070	231.878
<u>Overige baten</u>	<u>334.608</u>	<u>317.270</u>	<u>289.260</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
<i>Overig:</i>			
<i>Parochie</i>	13.404	11.750	12.136
<i>Lispeltuut</i>	9.083	12.000	12.334
<i>Detacheringen</i>	97.475	86.959	48.975
<i>Brede school Zaltbommel gebruikers</i>	23.845	22.000	22.637
<i>Brede school Ammerzoden gebruikers</i>	68.600	70.000	68.743
<i>Brede school Velddriel gebruikers</i>	41.541	45.000	45.042
<i>Reizen en excursies</i>	12.149	10.000	9.895
<i>Muzieksubsidies</i>	10.972	7.861	-
<i>Overigen</i>	8.350	3.500	12.116
<u>Overig</u>	<u>285.419</u>	<u>269.070</u>	<u>231.878</u>

Opgave van de lasten

Lasten

Personele lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Lonen en salarissen	6.727.859	6.523.429	6.474.583
Overige personele lasten af: uitkeringen	354.983 70.208	248.263 -	265.429 56.880
Personele lasten	7.012.634	6.771.692	6.683.132

Uitsplitsing:

Lonen en salarissen:

Brutolonen en salarissen	5.164.525	4.973.249	5.003.256
Sociale lasten	852.601	859.318	866.923
Pensioenpremies	710.733	690.862	604.404
Lonen en salarissen	6.727.859	6.523.429	6.474.583

Overige personele lasten:

Dotatie / vrijval personele voorzieningen	110.649	10.000	11.029
Extern personeel	19.409	20.000	51.465
Schoolbegeleidingsdienst / ambulante begeleiding	20.645	24.500	14.207
Personeelskantine	11.599	11.500	10.995
Cursussen / studiedagen en conferenties	69.942	78.775	68.495
Reis- en verblijfkosten	62.500	58.350	58.918
Bedrijfsgezondheidsdienst	14.795	11.700	17.832
Afscheid/jubilea	14.351	11.500	11.429
Onkostenvergoedingen	2.756	2.438	3.150
Vrijwilligersvergoedingen	-	-	6.000
Overigen	28.337	19.500	11.909
Overige personele lasten	354.983	248.263	265.429

Toelichting:

Per 31 december 2017 waren er 107,61 werkzame fte's in dienst ten opzichte van 107,64 werkzame fte's per 31 december 2016. Hierin zijn korttijdelijke vervangers niet inbegrepen.

Afschrijvingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Materiële vaste activa	212.947	221.654	215.344
<u>Afschrijvingslasten</u>	<u>212.947</u>	<u>221.654</u>	<u>215.344</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
<i>Materiële vaste activa:</i>			
<i>Afschrijvingslasten gebouwen</i>	29.903	29.729	29.729
<i>Afschrijvingslasten inventaris en apparatuur</i>	12.607	13.489	12.178
<i>Afschrijvingslasten meubilair</i>	32.816	35.112	32.683
<i>Afschrijvingslasten ICT</i>	63.407	67.843	67.456
<i>Afschrijvingslasten leermethodes</i>	37.250	39.856	37.217
<i>Afschrijvingslasten overige MVA</i>	36.964	35.625	36.081
<u>Materiële vaste lasten</u>	<u>212.947</u>	<u>221.654</u>	<u>215.344</u>
Huisvestingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Huur	12.504	12.450	12.442
Onderhoud	177.508	173.069	182.453
Energie en water	158.538	161.355	146.574
Schoonmaakkosten	114.561	106.100	109.901
Heffingen	25.392	28.150	25.600
Overige huisvestingslasten	14.438	14.000	18.737
Dotatie voorziening groot onderhoud	168.302	168.302	168.302
<u>Huisvestingslasten</u>	<u>671.243</u>	<u>663.426</u>	<u>664.009</u>
Overige lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Administratie- en beheerslasten	294.476	269.846	277.626
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	302.042	275.828	316.195
Overig	138.465	117.915	129.662
<u>Overige lasten</u>	<u>734.983</u>	<u>663.589</u>	<u>723.483</u>
<i>Uitsplitsing:</i>			
<i>Administratie- en beheerslasten:</i>			
<i>Accountantskosten</i>	12.626	13.058	13.242
<i>Administratiekantoor</i>	73.405	69.786	67.974
<i>Deskundigheidsadvies</i>	8.897	5.200	12.255
<i>Telefoon/fax</i>	11.074	13.652	10.768
<i>Beheer en bestuur</i>	143.664	145.000	139.614
<i>Juridische kosten</i>	6.692	7.000	4.585
<i>PR en marketing</i>	5.421	4.200	10.834
<i>Verzekeringen</i>	7.124	6.100	-
<i>Overige administratielasten</i>	25.573	5.850	18.354
<u>Administratie- en beheerslasten</u>	<u>294.476</u>	<u>269.846</u>	<u>277.626</u>

Specificatie honorarium accountant:

Onderzoek jaarrekening	12.626	13.058	12.016
Fiscaal advies	-	-	1.226
	<u>12.626</u>	<u>13.058</u>	<u>13.242</u>

Inventaris, apparatuur en leermiddelen:

Leermiddelen	114.237	105.500	110.896
Leermiddelen LGF	1.755	2.500	1.113
Overige ICT lasten	112.633	105.900	111.476
Reproductie	50.798	52.028	77.743
Overigen	<u>22.619</u>	<u>9.900</u>	<u>14.967</u>

Inventaris, apparatuur en leermiddelen

	<u>302.042</u>	<u>275.828</u>	<u>316.195</u>
--	----------------	----------------	----------------

Overig:

Contributies	17.676	20.250	19.014
Abonnementen	8.557	8.215	7.621
Culturele vorming	23.106	13.700	12.686
Reizen en excursies	21.374	20.500	27.580
Testen en toetsen	7.327	6.750	6.517
Levensbeschouwing	20.516	21.000	21.920
Projecten	12.371	6.700	6.837
Representatie	2.530	5.250	5.090
Sportdag en vieringen	4.134	3.250	2.850
Overige onderwijslasten	9.399	3.000	5.812
Overige verzekeringen	-	500	5.901
Overigen	<u>11.475</u>	<u>8.800</u>	<u>7.834</u>

Overig

	<u>138.465</u>	<u>117.915</u>	<u>129.662</u>
--	----------------	----------------	----------------

Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Rentebaten	6.778	7.500	13.398
Rentelasten en bankkosten (-/-)	-1.667	-1.200	-701
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>5.111</u>	<u>6.300</u>	<u>12.697</u>

Overzicht verbonden partijen

Het bestuur is niet verbonden met andere partijen.

WNT-verantwoording 2017 Stichting R.K. Onderwijs Bommelerwaard

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting R.K. Onderwijs Bommelerwaard van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting R.K. Onderwijs Bommelerwaard is € 129.000, gebaseerd op een totaal van 7 complexiteitspunten:

-gemiddelde totale baten	4
-gemiddeld aantal leerlingen	2
-gewogen aantal onderwijssoorten	1

Het bezoldigingsmaximum geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen X € 1	Blatter, R.	Ariaans, P.	Osch, C. van
Functiegegevens	Uitvoerend Bestuurder	Uitvoerend Bestuurder	Administratief Medewerker
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	
Deeltijdfactor in fte	0,50	0,45	
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee	
Individueel WNT-maximum	64.500	58.050	
Beloning	60.840	54.762	
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn			
<i>Subtotaal</i>	60.840	54.762	-
-/- Onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging			
Verplichte motivering indien overschrijding			
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/10 - 31/12	01/01 - 30/09
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	0,50	0,50	0,16
Beloning	64.000	16.000	11.602
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2016	64.000	16.000	11.602

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

bedragen X € 1
Functiegegevens
Aanvang en einde functievervulling (uiterlijk maand 12)
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling vóór 2017
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling in 2017
Aantal uren functievervulling in 2017
Individueel WNT-maximum
Maximum uurtarief
Uitgekeerde bezoldiging in 2017 (t/m maand 12)
Bezoldiging per uur
-/- Onverschuldigd betaald bedrag
Totaal bezoldiging
Verplichte motivering indien overschrijding

1d. Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
W.J.A.M. Klavers	Voorzitter
H.C.M. Barendse	Lid (tot 01-08-2017)
C.J.A. van Velthoven	Lid
A.M. v.d. Berg-Mans	Lid
L.H.J. Verlouw	Lid
E.H. Schouten	Lid (vanaf 01-08-2017)

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huurovereenkomst

Op 1 april 2011 heeft Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard een huurovereenkomst afgesloten met Kanteel kinderopvang. Kanteel huurt in totaal 220,9 m² tegen een huurprijs van € 125,76 per m² per jaar (prijsspeil 2011) van de stichting ten behoeve van de kinderopvang. De looptijd van deze overeenkomst bedraagt tien jaar, waarna deze telkens voor een periode van vijf jaar stilzwijgend wordt verlengd. De huurovereenkomst kan worden beëindigd met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste een jaar.

Contracten

- Eind 2014 heeft Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard met Eneco Zakelijk B.V. een langjarige overeenkomst afgesloten inzake de levering van aardgas. De looptijd van deze overeenkomst bedraagt 6 jaar, waarna deze overeenkomst van rechtswege eindigt op 1 januari 2021.
- Eind 2014 heeft Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard met De Vrije Energie Producent B.V. een langjarige overeenkomst afgesloten inzake de levering van elektriciteit. De looptijd van deze overeenkomst bedraagt 6 jaar, waarna deze overeenkomst van rechtswege eindigt op 31 december 2020.
- Met Driessen HRM B.V. is een overeenkomst betreffende outsourcing personeels- en salarisadministratie en implementatie eHRM systeem afgesloten. De overeenkomst is ingegaan op 1 januari 2016 voor de duur van één jaar. De overeenkomst wordt steeds verlengd voor de duur van één jaar, tenzij gebruik gemaakt wordt van de opzegtermijn van 3 maanden. De jaarkosten bedragen voorcalculatorisch € 72.612. Jaarlijks vindt een afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal loonverwerkingen.
- Begin 2016 zijn nieuwe overeenkomsten gesloten inzake huur en gebruik van kopieermachines. De machines worden vanaf 1 oktober 2016 voor een periode van 7 jaar gehuurd via De Lage Landen Vendorlease B.V. Voor het gebruik van de machines is over dezelfde periode een overeenkomst gesloten met Riso Benelux. De jaarlijkse leasekosten bedragen € 19.224. De jaarlijkse voorcalculatorische gebruikskosten bedragen € 7.080.

Overig

Bij de realisatie van de bouw van de brede scholen in Ammerzoden en Velddriel is met de gemeente Maasdriel in 2012 overeengekomen dat gedurende 7 jaar, te beginnen in 2012, een bijdrage van jaarlijks € 88.283 aan de gemeente ter beschikking gesteld zal worden

Eind 2017 is een overeenkomst gesloten met De Vrije Energie Producent B.V. voor het leveren en plaatsen van 256 zonnepanelen op de brede school te Velddriel. De werkzaamheden zullen uitgevoerd worden in april 2018. Het totale investeringsbedrag bedraagt € 96.000. De gemeente Maasdriel zal voor 38% (naar rato van het niet-schoolse gedeelte) bijdragen in de investeringskosten. Hiertegenover staat dat de gemeente Maasdriel jaarlijks voor een zelfde aandeel in de opbrengsten zal delen.

Bestemming van het resultaat

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

Resultaat 2017

€ -50.414 wordt onttrokken aan de algemene reserve

€ -50.414 totaal resultaatbestemming

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Vaststellen van de jaarrekening

Uitvoerend bestuur:

Dhr. P.A.M. Ariaans

Dhr. A.E. Blatter

Plaats, datum Hedel,

Goedkeuren van de jaarrekening

Toezichhoudend bestuur:

Dhr. W.J.A.M. Klavers

Mevr. A.M. van den Berg-Mans

Dhr. C.J.A. van Velthoven

Dhr. L.H.J. Verlouw

Mevr. E.H. Schouten

Plaats, datum Hedel,

Datum vaststellen jaarrekening:

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het intern toezichhoudend orgaan van
Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard
Koningskampen 11 B
5321 JK HEDEL

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard te HEDEL gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting RK Onderwijs Bommelerwaard, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 13 juni 2018
Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegevens over de rechtspersoonAlgemene gegevens

Bestuursnummer 41090

Naam instelling St. R.K. Onderwijs Bommelerwaard/Bommelerwijs

Adres Koningskampen 11B
 Postcode 5321 JK
 Plaats Hedel
 Telefoon 073 - 59 97 171
 E-mailadres info@bommelerwijs.nl
 Website www.bommelerwijs.nl

Contactpersoon Dhr. P.A.M. Ariaans
 Telefoon 073 - 59 97 171
 E-mailadres info@bommelerwijs.nl

Brin-nummers			sector	Aantal leerlingen	
				2017	2016
	03PX	De Pollenhof	PO	176	190
	03RT	Deken Wehmeijerschool	PO	82	88
	03VR	St. Franciscusschool	PO	400	412
	04XC	de Schakel	PO	233	251
	06KV	Mgr. Zwijsenschool	PO	589	588
	08MR	St. Odrada	PO	39	34
			Totaal	1.519	1.563